

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

P.O. BOX 03206 • 6116 ST. CLAIR AVENUE • CLEVELAND, OHIO 44103

Vol. LXVI

Birželis - June 11, 1981

Nr.24

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

Sovietai Artimuose Rytuose

Nepajėgia pagerinti savo pozicijų

Vytautas Meškauskas

Rašant apie užsienio politiką ir tarptautinę situaciją pas mus paprastai iškeliama Washingtono nauji pralaimėjimai. Iš tikro yra ir provaisčių, kurios duoda progos ir optimizmui. Imkime pavyzdžiui pastutines JAV pastangas nepriesti prie karo Art. Rytuose tarp Izraelio ir Sirijos. Tiesa, specialus JAV prezidento įgaliotinis, iš pensijos atšauktas patyręs diplomatas Philip C. Habib, kelis kartus apkeliavęs tiesiogiai suinteresuotų valstybių sostines, grįžo be konkrečių rezultatų, bet kartu jis konstatavo ir jų nenorą įsivelti į karinį konfliktą, kas automatiškai išsukia atoslūgi. Be to, atrodo, kad jis paskatino arabų valstybių norą kaip nors išspręsti Libano problemą, kas irgi prisidėtų prie dabartinio Izraelio-Sirijos konflikto sprendimo.

Palyginant su Habibo skraidymais tarp sostinių, Maskvos užsienio reikalų ministerio pavaduotojo Georgi Kornienko vienkartinis vizitas Sirijos sostinėje Damaske atrodo tik silpnas amerikiečių subruzdimo atspindys. Iš viso, Maskva laukė net dvi savaites po Sirijos sovietinių priešlėktuvinių raketų atgabenimo į Libaną, kad savo pavaldiniams praneštų, jog Art. Rytuose susidarė 'pavojinga ir komplikauta situacija'. Tik Izraeliui nepuolant, Brežnevas išdrįso pareikšti

ti 'stiprią paramą' Sirijai, nes pradėjus kalbėti ginklams, pergalės šansai būtų Izraelio pusėje.

Bet, jei JAV įtaka toje pasaulio dalyje yra didesnė už sovietų, kodėl Jordanijos karalius lankėsi Maskvoje, kur net aerodrome jį pasitiko pats Brežnevas? Atsakymas į tą klausimą prašosi toks, kad Husseinas - norėdamas, kad su juo Washingtonas daugiau skaitytųsi - nutarė parodyti savo 'nepriklausomumą'. Per kalbas iškilmingame bankete Kremliuje, Brežnevas pareiškė savo karščiausią norą dalyvauti Vid. Rytų problemų sprendime. Husseinas padėkojo sovietams už palestiniečių bylos rėmimą, tačiau kartu sveikino ir JAV iniciatyvą išspręsti rajone susidariusią situaciją - atseit, Habibo misiją. Be to, jis griežtai pareiškė, kad arabų ir Persijos įlankos valstybių saugumas yra 'atsakomybė ir pareiga arabų tautų ir niekieno kito', kas oficialiame TASS'o pranešime buvo išleista.

Pravartu atsiminti, kad sovietų pastangos įsigyti didesnės įtakos arabų valstybėse iki šiol buvo nesėkmingos. Zinoma, jie palaiko labai gerus santykius su Libija bei Pietų Jemenu, bet reikia atsiminti, kad 1973 metais jie turėjo

(Nukelta į 2 psl.)

LIUDAS VILIMAS

Tremtiniai.

Atžymėjo tarptautiniu žymeniu Balfo pirmininkę

BALFo pirmininkę Mariją Rudienę ši pavasarį Rotary International organizacija atžymėjo už karitatyvinę veiklą. Nuotraukoje iš kairės: inž. Antanas Rudis, ponis Klarich, Rolf Klarich, Rotary International organizacijos pirmininkas, atvykęs iš Suomijos įteikti atžymėjimą M. Rudienei, Balfo pirm. Marija Rudienė ir Art Hutton, Rotary One Club of Chicago pirmininkas. Inž. Antanas ir Marija Rudžiai šią savaitę išvyko į Pietų Ameriką dalyvauti Rotary International organizacijos suvažiavime, kuris įvyks Sao Paulo, Brazilijoje.

Rotary Intl. nuotr.

Vliko atsišaukimas į lietuvių visuomenę

Šių metų birželio mėn. suka 40 metų nuo dviejų svarbių įvykių: pirmųjų didžiųjų išvežimų ir Tautos sukilimo prieš okupantą bei Laikinosios sukiliminės vyriausybės sudarymo.

Po vienerių metų sunkios priespaudos ir neregėto deportacijų barbariškumo, patriotiniams sukilėliams sudėjus dideles kraujo aukas, buvo paskelbtas Lietuvos suverenumo atstatymas. Po didelio nusiminimo ir beviltiškumo staiga atsirado viltis ir entuziazmas apėmė visą kraštą. Nacių okupantams likvidavus Laikinąją Lietuvos vyriausybę, laisvės kova buvo perkelta į po grindį, kuriame gimęs Vlikas ir šiandien be sustojimo tebetęsia Lietuvos laisvės atstatymo darbą.

Lietuvių išeivių visuomenė yra kviečiama šiuos tragiškus ir kartu herojiškus įvykius atitinkamai paminėti. Reikia suruošti viešus paminėjimus pagal vietos sąlygas. Ypač reikia stengtis supažindinti mūsų jaunąją kartą su tais istoriniais įvykiais, parodant juos tikroje šviesoje. Be to, reikia stengtis duoti informacijų kitataučių spaudai ir radijo stotims, rašyti laiškus laikraščių redakcijoms, savo kongresmanams ir senatoriams, atkreipiant dėmesį į mūsų tautos kovą būti laisviems.

Kiekviena iniciatyva tokius paminėjimus suruošti, vistiek kas jos imtųsi, turėtų būti visų remiama.

Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas

SAVAITINĖ POLITIKOS *Apžvalga*

Perspektyvos Afganistane: vadai suskilę, tačiau visą tautą jungia neapykanta rusams. - Maskva galėtų laimėti, tačiau kaina juos baido.

Pereitam Nr. pradėjome atidžiau susipažinti su situacija Afganistane. Reikia atsiminti, kad partizaninis sąjūdis Afganistane prasidėjo jau 1975 m., dar prieš ižygiuojant sovietams. Vadai buvo mahometonų fundamentalistai, kurie gavo šiek tiek paramos iš Libijos, Mahometonų Brolijos ir vėliau, Ajatolai Khomeini atėjus valdžion, taip pat ir iš Irano. Partizanams padėjo ir buvęs Pakistano ministeris pirmininkas Zulfikar Ali Bhutto, kuris tuo būdu norėjo atgrąžinti Afganistano prezidentą Daoud nuo bandymo prieš Pakistaną sukurstyti pasienio klajoklius.

Daugelis sukilimo vadų buvo užmušti ir fundamentalistai suskilo į tris grupes. Vienai grupei - Hizb-i-Islami - vadovauja populiarus 34 m. Gulbuddin Hekmatyar, buv. technikos studentas. Jis turi apie 7,000 partizanų, kurie save laiko šv. karo prieš sovietus avangardu. Jis siekia panašios santvarkos kaip Irane, kas tačiau nepatinka kitiems. Kitos dvi fundamentalistų grupės veikia Pietuose ir Siaurėje.

Platesnis mažiau religingas partizanų sąjūdis prasidėjo tik sovietams įsiveržus. Ir jis yra suskilęs į Tautinį Islamo Frontą ir Tautinį Išvadavimo Frontą. Pirmasis veikia tik pietryčiuose, antrasis yra plačiau pasklides, tačiau negali pasigirti dalyvių gausumu. Paga-

liau yra dar ir trečias, netikybiniis sąjūdis.

Visi tie šeši sąjūdžiai yra pripažinti ir turi savo atstovybes Peshwar mieste. Anksčiau ten buvo dar 42 kitų partijų atstovybės, tačiau Pakistano valdininkai jas likvidavo - jiems lengviau susigaudyti turint tik 6. Registruojant pabėgėlius yra klausiama, kuriai tų šešių grupių jie priklauso. Kadangi priklausomybė kuriai nors grupių niekas nenori paneigti, 'registruotų' partizanų skaičius toli prašoka tikrove.

Didžiausią kovos sus sovietais naštos dalį neša paskiros Afganų gentys, neturinčios gerų ryšių su užsieniais. Didžiausia gentis yra Hazaras, turinti 2-3 milijonus žmonių pačiame krašto viduryje. Gintis turi apie 60,000 partizanų ir 800,000 aktyvių rėmėjų. Jų vadas yra Sayyid Ali Beheshti. Savo partizanus turi ir visos kitos gentys. Kartais jos sutaria ir dėl bendrų veiksmų. Daug kliudo ankstyvesnio vadovaujančio sluoksnio - kokių 80,000 žmonių - išnaikinimas 1978-79 metais.

Jei susidarytų koks nors tikras bendras frontas, jo vadai greičiausiai nebūtų dabar besipešą dėl pirmenybės Peshavare vadeivos, bet buvęs karalius Zahir Shah, dabar gyvenąs Romoje, arba jo švogėris, ar gen. Abdul Wali. Karaliaus valdymas dabar prisimenamas kaip 'aukso amžius'.

...

SOVIETAI...

(Atkelta iš 1 psl.)

daug geresnes pozicijas. Po tų metų karo sušauktoje Zenevos konferencijoje jie buvo jos pirmininkais kartu su amerikiečiais. Konferencijai nieko nenusprendus, Henry A. Kissingeris pradėjo vadinamą 'shuttle' - dažno lankymosi - diplomacija (shuttle pažodžiui yra staklių šaudyklė), kuri galų gale privedė prie Egipto-Sovietijos draugiškumo sutarties atšaukimo 1976 m. ir Camp David susitarimo. Maskvos atsakymas į tai buvo tik tokios pat sutarties sudarymas su Sirija, daug mažesniu kraštu negu Egiptas.

Sovietų prestižui šiame rajone pakenkė įsiveržimas į Afganistaną ir Irako-Irano karas, per kurį jie pasirodė negalį sukontroliuoti savo apginkluoto klijento. Šiuo metu Kremlui labai nepatinka naujai susidariusi Persų įlankos Arabų Kooperacijos Taryba, kurią sudarė Saudi Arabija su mažesnėmis Persijos įlankos valstybėmis. TASSas pranešdamas apie ją būkstavo, kad ji pavirs karine sąjunga palankia Vakarams.

Zodžiu, JAV pozicijos, nepaisant paramos Izraeliui, Viduriniuose Rytuose dar nėra tokios blogos, kaip iš pirmo žvilgsnio gali pasirodyti. Zinoma, jos yra reikalingos didelio budrumo ir iniciatyvos.

keldinti likusius gyventojus ir aklinau uždaryti sienas.

Zinoma, sovietai gali pasitenkinti tik didesnių miestų kontrole, tačiau tuo atveju partizaninis judėjimas padidėtų, bet ne sumažėtų. Iki šiol partizanai gauna šiek tiek pinigų iš Saudi Arabijos ir Persijos įlankos valstybių, kiek ginklų iš Egipto ir beveik nieko iš Vakarų. Daugiausiai jų ginklų yra sovietų gamybos, atimti iš jų ar atnešti perbėgėlių iš Afganistano armijos (perbėgėliai be ginklų nepriimami). Reikia taip pat atsiminti, kad kiekviena afganų šeima iš senų laikų turėjo po kelis šautuvus. Daugiausia britų Lee Enfield .303 - jų imitacijos yra gaminamos pasienio Pakistano pusėje - ginklai.

Amunicijos netrūksta, tačiau ji gana brangiai apsieina. Partizanai turi išsigiję nemažai sovietų minų ir net prieštankinių pabūklų. Neseniai iš Afganano atvykę keleiviai sakosi pastebėję daug sunaikintų sovietų šarvuotųjų ir net T-62 tankų.

Partizanams tačiau trūksta šaudmenų iš sovietų atimtiems Kalašnikov šautuvams. Jie norėtų daugiau prieštankinių ginklų ir, svarbiausia, priešlėktuvinių raketų kovai su milžiniškais sovietų helikopteriais Mi-24, kurie laikomi geriausiais ir sėkmingiausiais sovietų ginklais Afganistane. Partizanai yra jų porą numušę. Bendrai sovietai prarado jų apie 6-70 Afganistane, daugiausiai per visokius nelaimingus atsitikimus, be partizanų įsikišimo.

Pakistanas sakosi, kad platesnio ginklų tiekimo per savo teritoriją neleisias, tačiau tai sunku padaryti. Savo Balučistano provincijoje Pakistano valdžia praktiškai ne daug turi galios - o iš ten netoli į Afganano balučių apgyventas sritis. Eina gandai, kad jau dabar

■ Iš kitos pusės

PASAULIO LIETUVIO balandžio Nr. Juozas Gaila rašo:

"Dar jaunuoliu Vokietijoje D. P. stovyklose būdamas ir sekdamas tuometinėje lietuviškoje spaudoje VLIKO, Diplomatinijos šefo ir įvairių mūsų politinių partijų nesibaigiančius ginčus, vieni kitų puolimus ir niekinimus, negalėjau suprasti, kad lietuvis, pabėgęs iš okupuoto krašto, gyvendamas vargingose sąlygose ir nežinioje... be saiko galėjo ginčytis dėl mandatų, įgaliojimų, būtų ar nebūtų aktų, šefysčių ir vadovavimo. Tuo laiku net nesapnavau, kad vieną dieną aš pats, mano klasės draugai, kiti mano kartos žmonės ir net mūsų vaikai tapsime panašių puolimų taikiniais."

Būdamas vyresnis galiu paliudyti, kad Gaila teisingai prisimena politikavimą D. P. stovyklose. Sunkiau priartinti jo tolimesniam teigimui, kad jis su jo klasės draugais būtų užpultas ne iš šio nei to. Girdi:

"... tada vyko peštynes tarp norinčių vadovauti, gi dabar norintieji vadovauti puola ir niekina tuos, kurie tenori dirbti ir kratosi vadų su tariamais mandatais ir 'tautos įgaliojimais'."

Man atrodo, kad seni ginčai atsinaujino kaip tik dėl Bendruomenės vadų noro vadovauti. Jei kas išeina į sceną, negali skystis, kad jo pasirodymas yra visai įvertinamas. Juk politikai amžinai ginčijasi visose demokratinėse santvarkose. Gudresni jų prie to prisitaiko, bet ne verkšlens. Tame pačiame PL Nr. sekančiam St. Leonardas Valiukas teigia:

"Visa, kas tik apčiuopiamesnio Lietuvos laisvinimo srityje padaryta, yra padaryta... senesnės ir senosios generacijų asmenų. (Jaunesni) nėra nei ištvermingi, nei pastovūs, nei atneša apčiuopiamų rezultatų."

Jis paraidžiui siūlo: "Visą Lietuvos laisvinimo darbą reikia pavesti amerikiečiams profesionalams." Man patiko sekantis Valiuko sakiny:

"Nė vienas mūsų neturime pasirašę sutarties su Viešpačiu ir nežinome kiek metų mes dar MAIŠYSIMĖS tarp gyvųjų..."

Čia tai atitiko kirvis kotą! Žodis maišytis reiškia: rodytis, sukinėtis, lįsti, painiotis, pvz. maišosi ne į savo reikalą. Toks jau visų mūsų likimas, kad galime tik maišytis.

vm

DIRVOS RĖMEJAI

Atnaujinami prenumeratą ir kitomis progomis Dirvai paremti aukojo:

K. Skaistgirys, Chicago ..12.00
A. Kašuba, Deltona 3.00

partizanai gavo kelias sovietų gamybos SAM-7 priešlėktuvinės raketas, pristatytas lėktuvais iš Egipto į Balučistaną. Palyginti - ne daug pagalbos partizanams galėtų labai daug padėti.

P. Putrius, Livonia 3.00
A. Budreckas, Chicago .. 8.00
Vyta. Mažeika, Chicago .. 3.00
Vl. Mieželis, Phoenix 8.00
A. Sperauskas, Pamona .. 8.00
D. Brazdžionis, L. Angeles 8.00
B. Gajauskas,
Santa Monica 3.00
Dr. V. Gruzdis, Cleveland 3.00
I. Kaunelis, Detroit 3.00
T. Bogušas, Boston 3.00
J. Paršeliūnas, Brampton 8.00
J. Jankus,
Richmond Hts. 3.00
J. S., New Jersey20.00
A. Šova, Crown Point 3.00
S. Vidmantas, Chicago ..10.00
O. Mikulskienė, Cleveland 10.00
J. Veselka, Evegreen Park 3.00
A. Vaitaitis, AGWAT ..13.00
J. Byla, Waterbury 3.00
Z. Moliejus, Chicago 3.00
ALT S-gos Chicagos
skyrius100.00
LŠST Vanagaičio šaulių
kuopa Bostone25.00
A. Petrauskas, Dearbon .. 5.00
LB Philadelphia's apyl. 20.00
A. Petrauskis, Rocky River 8.00
J. Juška, Chicago 3.00
M. Biliūnas, Centerville .. 3.00
A. Naujokas, Norridge .. 3.00
Dr. A. Ciuris,
Lake Zurich10.00
N. Gobienė, Brooklyn 1.00
Br. Užemis, Hot Springs 3.00
J. Stašaitis, Brockton .. 8.00
Baltic Associates, Boston 33.00
J. Vaičaitis, St. Petersburg 8.00
Br. Scepavičius,
Mississauga 8.00
Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkojame.

AMBER TRAVEL SERVICE

**GREITAS IR ASMENIŠKAS
PATARNAVIMAS**

Tvarkome keliones (pavieniems asmenim ir grupėms) po Ameriką ir į užsienį —

LĖKTUVU - LAIVU - TRAUKINIU - AUTOBUSU

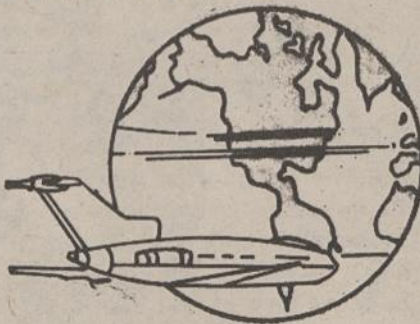
Taip pat sutvarkome viešbučių rezervacijas, ir užsakome mašinas nuomavimui.

Dėl informacijų ir rezervacijų, skambinkite ar rašykite:

**11745 Southwest Highway
Palos Heights, Illinois 60463**

**Vida Kriaučiūnaitė-Jonušienė
Savininkė**

**Tel. 312-448-7420
312-785-9393**

**Skaitykit ir platinkit
D I R V A**

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVAP. O. BOX 03206
CLEVELAND, OHIO 44103
TEL. (216) 431-6344

6116 ST. CLAIR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR: VYTAUTAS GEDGAUDAS

PUBLICATION NUMBER (USPS—157580)

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio. Published Weekly by American Lithuanian Press Radio Ass'n. VILTIS Inc. Subscription per year \$17.00. Single copy 35 cents.

Prenumerata metams \$17.00, pusei metų \$9.00 • Atskiuro numerio kaina 35 centai • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomone • Nespausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant • Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

BIRŽELIO TRĖMIMUS MININT

Metai iš metų kartojasi ne užgyjanti žaizda - tai giliai susikaupus pagerbimas mūsų kraujo giminių ir artimųjų, pažįstamų ir nepažįstamų, kurie kentėjo, sveikatos ir ateities neteko, ar pagaliau žvėriškai išskankinti nežmoniškose sąlygose žuvo be laiko, rusams komunistams pradėjus praktiškai vykdyti seniai sugalvotą ir klastingai sumegztą ištisų tautų sunaikinimo planą.

Keturiasdešimt metų žmogaus gyvenime yra ilgas laiko tarpas. Kantrybė ir atlaidumas galėtų daug ką pamiršti, jeigu skaudusis išgyvenimas tebūtų tik vienkartinis ir, sykį panaudotas, daugiau nebesikartotų. Tačiau su širdgėla turime prisiminti ir prisimename, jog kasmet minimi birželio trėmimai tebuvo tik menka pradžia niekšingų užmačių, kurie buvo prasidėjusio raudonųjų ir rudųjų samokslininkų karo laikinai nutraukti, bet ir vėl visu nuožmumu plečiami ir kartojami, okupantams dar kartą grįžus likusiųjų pavergtųjų naikinti fiziškai ir žaloti dvasiškai. Ir tai tęsiasi iki pat šių dienų, kaitaliojant priemones ir apimtį, tačiau neišsizdant užsiminimo jėga užimtose kraštuose sunaikinti visą kas nerusiška ir užgniaužti tai, kas nenaudinga tariamai visagalės komunistų partijos viršūnėms, net jeigu tai būtų ir jų doktrinoje susvyravęs statytinis.

Kas bebūtų, jeigu laisvasis pasaulis iš naivumo ar baimės amžinai tikėtų sovietinėms klastotėms ir įkyriais melais? O gi jie siekia net absurdo laipsnį, kai ima įtikinėti, kad pavergtieji patys prašosi pavergiami, arba Sibiran sunkiems darbams tremiami ten vyksta kaip nudžiugę savanoriai! Jeigu Kremliaus viršūnės pačios tuo niekada netikėjo, tai šiandien jau ir iš Baltųjų rūmų pradeda kalbėti taip kaip sovietinės sistemos aukos ištisus dešimtmečius laisvajam pasauliui kalbėjo ir savo tautiečių nedalia nepaliaujamai skundėsi.

Plyšius Kremliaus mūro sienose galima vidurnaktį užlopyti - kad niekas nepastebėtų, tačiau komunistinės ideologijos bankrotas taip lengvai nebespaslepiamas. Ir čia reikia pastebėti, jog bene pirmosios viny į jos karstą buvo sukalto likimo dėka išsigelbėjusių birželio trėmimo kankinių - Rūkienės, Juciūtės, Armonienės, Tolvaišienės ir kitų, savo išgyvenimus knygomis ir periodika atskleidusiems jau šiame krašte. Po jų sekė kitų parei-

kimai spaudoje, televizijoje ir akademijoje bei politinėje arenoje. Šiandien kenčiančios Pa baltijo tautos nebėra užmirštos taip, kaip buvo prieš kelias dešimt metų, kai rusai kėlė pasaulinį nerimą, žarstė žarijas svetimomis rankomis ir dėjos taikos balandžiais. Šiandien jų tragedija jau siejama ir lyginama su vėlybesniųjų sovietinių aukų tragedija Afganistane ir kitur.

Zinoma, sovietinis žvėris - nors morališkai supuvęs, tačiau moderniais ginklais apsiruošęs iki dantų - fiziškai dar stiprus ir pasauliui pavojingas. Bet gi jo galas jaučiamas, nors siautėjimo pabaigos dar nematyti, kaip nesimato jos ir stalinizmo laikotarpyje. Ji neišvengiamai atėjo - ir Sibiro tremtiniai, kitaip pasielgti nebegalint, buvo pripažinti nukentėjusiais nuo asmenybės kulto ir turį teisę grįžti į savo kraštus. Kaip buvo praktiškai sutvarkyta - jau kitas klausimas, nes tai buvo suktasėjimas pasauliui užliūliuoti. Buvo skelbiama - kaip ir pirmosios okupacijos metu - nerimui atšaldyti, jog sovietinė valdžia nesiimsianti jokių drastiškų priemonių okupuotų valstybių vidaus gyvenimui reformuoti; tuo labiau nekartosiant rusiškųjų klaidų, kada po 1917 m. revoliucijos buvusi su naikinta rusų inteligentija ir tuo pačiu visa gyvenimo pažanga dešimtmečiams sutrukdė. Apsisukus buvo daroma priešingai. Arba birželio trėmimų metų buvę išvežti tik vad. liaudies priešai, nors trėmė visus, kurie buvo laikomi neįmanomais perauklėti.

Po pirmosios siaubingos bangos sekė kitos - i Sibira, i tolimąją šiaurę, i kalėjimus, sunkaus darbo stovyklas, psichiatrines ligonines. Ir taip tęsėsi ištisais dešimtmečiais. Tai kartojasi ir dabar, kada - pasaulio opinijai pasmerkus masines žudynes - pereita prie iškiliųjų asmenybių izoliavimo bei sunaikinimo, stengiantis palikti pavergtuosius neviltyje, be vadovų.

Laisvajame pasaulyje gyvenantieji rinksimės ir šiais metais i birželio trėmimų minėjimus. Giliai įsijausdami i nukriaustųjų ar skriaudžiamųjų kančias, kalbėsime pasauliui jų vardu, liudysime komunistinės sistemos grėsmę laisvojo pasaulio žmonėms. Rūpinsimės, kad pavergtųjų šaukšmas plačiau pasklistų ir nesibodėsime, jeigu iškilmėse girdėsime kartojant mums žinomus dalykus. Taip kaip nesi-

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS
SAJUNGOS SEIMO,

įvykusio 1981 m. gegužės 23-24 dienomis,

Dearborn, Mich.

NUTARIMAI IR PADEKA

Seimas pakartotinai taria, kad Amerikos Lietuvių Tautinė Sąjunga ir jos pavieniai nariai dirbo, dirba ir dirbs Lietuvos valstybinei nepriklausomybei atstatyti.

Seimas pagarbiai mini pavergtosios Lietuvos lietuvių, didžiai vertina jų heroizmą ir aukas pastangose išlaisvinti Lietuvą.

Seimas sveikina mūsų ir kitų tautų organizacijas bei pavienius asmenis, besirūpinančius mūsų tautos rezistencijos ir Sibiro psichiatrinio ligoninių kalinių. Seimas skatina Sąjungos narius dar daugiau jungtis i šią akciją.

Seimas sveikina ir remia Nepriklausomos Lietuvos diplomatinę tarnybą ir visus Lietuvos laisvinimo veiksmus.

Seimas vertina išeivijos lietuvių jaunimo jungtį ir pastangas Lietuvos laisvinimo gretose.

Seimas dėkoja visiems jį žodžiu ar raštu sveikintiems.

Seimas dėkoja Sąjungos valdybai, pirmininkautai Antano Mažeikos, už jų nuosirdų darbą. Išskirtina padėka už suorganizavimą ir pagaminimą dokumentinio filmo — "Prezidentas Antanas Smetona".

Seimas dėkoja Spaudos ir radijo draugijos "Viltis" valdybai ir "Dirvos" redaktoriui už jų atliekamą darbą.

Seimas dėkoja šios sąjungos atstovams Lietuvių Tautiniame Sąjūdyje, Amerikos Lietuvių Taryboje ir kitose institucijose, už jų dirbamų darbus.

Seimas dėkoja Augustinui Kuolui iš Toronto, Kanados už pareikštą mintis. Taip pat dėkoja seimo šeiminiui — Detroito skyriui, o ypač seimo rengimo komitetui.

Dearborn, Mich., 1981 m. gegužės 24 d.

ISPŪDINGA TAUTINIŲ ŠOKIŲ ŠVENTĖ

Gegužės 31 d. Hartforde vykusio Amerikos Rytinio Pakraščio Tautinių šokių šventė jau praeityje. Tik malonūs išpuodžiai, didingas vaizdas sporto salėje ir puikiai atliktas didžiulis užsimojimas dar ilgai liks rengėjų, šokėjų ir žiūrovų atmintyje. Dvi dienas Hartfordas gyveno nepaprastu gyvenimu ir šventine nuotaika. Šiandien jos pasisekimu džiaugiasi ne tik hartfordiečiai, bet ir visi lietuviai kur jie bebūtų.

Virš 2000 žiūrovų žavėjosi 360 šokėjų iš Baltimore, Boston, Hartford, Brockton, New Jersey, New York, Philadelphia, Rochester, Washington ir Worcester, puikiai atliktais tautiniais šokiais. Ypač džiaugsmingai sutikti ir palydėti vaikų grupių pasirodymai.

Tiek rengėjų, tiek šokėjų, tiek ir žiūrovų nuotaika buvo tikrai šventiška. Aiškūs, prie jos turėjo prisitaikinti ir oras.

bodime, kada bažnyčiose girdime tas pačias Evangelijos ištraukas. Mūsų broliai ir sesės okupuotoje Lietuvoje ir Sibiro tremtyje dieną iš dienos kraujo ir gyvybės kaina rašo mūsų tautos kalvarijų šventraštį. Perduoti ji su visomis smulkmenomis iš kartos i kartą yra kiekvieno susipratęsio lietuvio tautinė pareiga. Raginsime išeivijos gyvenimo vadovus vieną kartą išsižadėti vienybės vardu tuščiažodžiavimo ir visomis pastangomis siekti vieningos ir veiksmingos tėvynės laisvinimo veiklos.

Šventę išskirtinai pagerbė JAV prezidentas Ronald Reagan, savo ir ponios vardu pasveikindamas šventės rengėjus ir dalyvius.

Šikart patyliukais nepraeisime pro tuos, nuo kurių, vienokio ar kitokio pasirodymo, priklauso šios šventės, o tikriausia ir kitų panašių renginių, pasisekimas. Tai mūsų gražus, lietuviškas jaunimas. Palaimintos jaunystės ištvermės parodymu, kultūringu elgesiu, paklusnumu, gražiu tarpusavyje sugyvenimu, pagarba vyresniesiems ir vadovams, jie užsipelnė mūsų visų pagarbos ir padėkos. Užtarnautai jais gali didžiulotis tėvai ir vadovai.

Pasisekusios šventės atgarsiai, tikriausiai pasieks ir pavergtą Lietuvą. Ir tai bus dar vienas skaudus smūgis okupantui, ir visiems kitiems taip trokštantiesiems mūsų nutautėjimo, gi broliams ir sesėms pavergtoje tėvynėje, šviesus vilties spindulėlis.

Laiminga šventės globėja, LB Hartfordo apylinkės valdyba, šventės ruošimo komiteto pirmininku pakvietusi Alfonsą Dziką. Jis ir jo sudarytas komitetas kantriai ir sutartinai dirbdami neapvyklė jais pasitikėjusius.

Kokie kuklūs jie buvo šventę ruošdami, tokiais jie yra ir šiandien. 1937 m. Lietuvai Rygoje laimėjus Europos krepšinio meisterio vardą, rinktinės kapitonas F. Kriaučiūnas Kauno gele-

PRO
ŽIŪRONĄ

KETURIASDESIMTĄ kartą puošiasi birželis žiedais, nepajėgdamas ištrinti ar pridengti baisios okupanto skriaudos mūsų tautai. Tiek sykių kartotos išvežimo detalės tebėra vis dar nesuvestų sąskaitų balanse.

Abstraktu virtę skaičiai pasiliko gyvais randais praradusiems šeimas, artimuosius, tėvynainius. Ir - jeigu padažnėjusios kelionės i gimtąjį kraštą sutrumpina atskyrimo kelią - tačiau kartu tai iš naujo atveria klausimą tiek genocidinių užmojų, tiek ir pasaulio abejingumo pavergtiesiems kai tai nesusilieja su kalbančiųjų interesais.

Detente. Zmogaus teisių gynimas. Ieškojimas tiesos. Visa tai skamba beveik oriai konferencijų salėse, sutarčių formose ... Bet kur praktiškas ir realus viso to pritaikymas? Kur išpareigojimas nenusilenkti patogumui, kai ieškoma principinės teisybės?

Dešimtmečiai keturi nuplaukė pasroviui. Generacija antra auga savame krašte nepažindama laisvės! Laikas nedirba mūsų naudai, retindamas eiles ir nesantaikos daigus ugdydamas ...

Niekados negalėjome - dabargi dar mažiau - sau leisti abejingumo, ar tik paviršutiniško išjungimo siekiant laisvės savo tautai. Perdaug aukų - gyvybės ir kančios - yra sudėta laisvės aukurai, kad liktume laisvi nuo pareigos.

Suburkime visas jėgas baladojimui i pasaulio sąžinės duris. Kiekvieno mūsų - kad ir mažas - įnašas virs uždegančia ir skaitymosi reikalaujančia jėga, jei visi dirbsime kartu (sistematingai!).

Asmeninės ambicijos, socialistinis vadizmas ir partyninis šlampavimas turėtų sudegti tėvynės meilės lauže, kad krintančios žiežirbos degintų tik vieną - besąlyginę kovą už laisvę tėvynei Lietuvai - ženklą. Saugokime vienas kitą, kad jėgų nereikėtų eikvoti gynimuisi savo tarpe.

Ir patys pajėgiausi praras efektyvumą, įsikinę i gervės, vėžio ir lydekos ratus. Gi blogio išslavimui ir menkiausia šakutė maksimaliai galės būti panaudota, jei 'šluotą' jungs tarpurū, besąlyginio išpareigojimo saitai.

Išnaudokime kiekvieną progą priminti pasauliui, kad Lietuvai padaryta skriauda tebėra neatitaisyta ir gyva. Tebūna mūsų gretos be spragų.

Ego

žinkelio stotyje susirinkusiems juos pasveikinti tik tiek pasakė: "Padarėme ką galėjome ir ko jūs norėjote..." Tik tiek pasakė ir Alfonsas Dzikis.

J. Beniūnas

BAISŲJŲ BIRŽELĮ PRISIMENANT

POVILAS P. DARGIS,
SLA Prezidentas

Kiekvienais metais birželio mėnesį prisimenam skaudžius įvykius, atnešius mūsų tautai didelę nelaimę — šalies okupaciją, trėmimus ir Antrąjį pasaulinį karą. Visos tos nelaimės prasidėjo birželio mėnesį, todėl ir vadinam jį baisiuoju birželiu. Lietuvos okupaciją komunistinė Rusija atliko 1940 m. birželio 15 d. Po metų iš birželio 12 d. į 13 d. naktį sovietai įvykdė masinius gyventojų trėmimus į Sibirą, o už 9 dienų — birželio 22 d. užgriuvo Lietuvą Antrasis pasaulinis karas.

Tie visi įvykiai turėjo lemiamos reikšmės mūsų tautai ir jų padariniai nėra išnykę, nors jau praėjo virš 40 metų. Daug vilčių turėta, kad pasibaigus Antrajam pasauliniam karui Lietuva atgaus savo laisvę ir teises, kad bus atstatytos skriaudos ir išnyks trėmimai. Tačiau okupantai laiko Lietuvą savo priespaudoje, atlikinėja žmonių perkėlimus, neva "savanoriškus" išvykimus į Sibiro sritis ir kitas tolimas Rusijos vietas. Matom, kad sovietų Rusija naudoja žiauresnę priespaudą nei carų valdžia, tremdama gyventojus ir draskydama šeimas, tuo pačiu paneigdama bet kurias žmonių teises.

Visi jaučiame, o tą patvirtina ir ateinančios žiemos iš pavergtos Lietuvos, jog mūsų tautos naikinimo pavojus nėra išnykęs. Tokia akivaizdinė padėtis, šalia vedamos kovos už Lietuvos laisvę, verčia skirti didesnę dėmesį tautos naikinimui sulaikyti. Turim per Jungtines Tautas ir kitas tarptautines įstaigas apeliuoti į pasaulio sąžinę dėl sovietų veiksmų, kurie dar ir šiandien laiko vergų stovyklas Sibire, papildydami jas tremtiniais iš okupuotų kraštų.

Graudžiais prisiminimais apie trėmimus savo tarpe tų skriaudų neatitaisysim ir tų skriaudžiamųjų padėties nepalengvinsim. Todėl minėdami baisųjį birželį, savo protesto balsus perduokim pasauliui, kad jis pasmerktų sovietų atliekamą trėmimą ir kad visos vergų stovyklos Rusijoje būtų panaikintos.

Šalia tragiškųjų įvykių, kuriuos Lietuvai teko pergyventi birželio mėnesyje, turime vieną giedrą prošvą, kada 1941 m. bir-

želio 22 d. prasidėjus Vokietijos-Rusijos karui, mūsų tauta sukilo prieš okupantus ir parodė pasauliui savo tikrąjį norą ir valią — būti nepriklausoma ir pačiai savarankiškai valdytis...

Sukilimas apėmė visą kraštą. Kautynės prieš okupantus užvirė centruose ir tolimesniuose užkampiuose. Daugiau 100,000 vyrų kovėsi su okupantais. Aukos, kaip vėliau išryškėjo, buvo skaudžios. Mušiuose žuvo apie 3,000 kovotojų. Daugiau 4000 jų buvo sužeistų. Tai didelis nuostolis, kurį patyrė mūsų tauta per keletas sukilimo dienas. Lietuvos žemė jos sūnų krauju buvo aplaistyta taip kaip ir 1919-1923 m. nepriklausomybės kovų frontuose.

Žygiuojant per Lietuvą vokiečių armijai, ji jau rado kraštą apvalytą nuo sovietų, sudarytą laikiną vyriausybę, administraciją ir pradėjusias veikti įstaigas...

Deja, Lietuvos aukos ir pastangos Vokietijos ne tik nebuvo įvertintos, bet paneigtos ir Lietuva greit pajuto hitlerinės Vokietijos kėslus ir germanizacijos siekimus.

Tačiau tautos žygio prasmę niekas nepajėgs panaiškinti. Sukilimas labai ryškiai parodė visam pasauliui, ko Lietuva nori, o taip pat, kad ji nebuvo savarankiškai įsijungusi į Sovietų Rusiją, kaip skelbė ir iki šiol tebe tvirtina melaginga sovietų propaganda.

Sukilimas buvo mūsų tautai vienas didžiųjų bandymų jos istorinėje eigoje. Lietuva tą mėginimą atlaikė ir šiandien galima tvirtinti, jog atėjus reikiama valandai tauta pareikš savo tikrąją valią.

Prisimindami ir šį mūsų tautos laisvės kovą bei didvyrišką žygį, su didele pagarba minime žuvusius ko-

NEPAVYKO KOMPROMISAS MOKESČIŲ SUMAŽINIME

Praėjusią savaitę tiek Kongreso komisijose, tiek Baltuosiuose rūmuose visu atsidėjimu buvo stengiamasi pastūmėti ateinančių 1982 metų biudžeto baigiamuosius svarstymus. Prez. Reaganas buvo susikvietęs demokratų partijos vadovus ir stengėsi su jais sutarti kompromisinį mokesčių sumažinimo projektą. Jis pasiūlė individualius mokesčius mažinti ne 30 %, bet 25 %, tačiau ta ir kitos nuolaidos mokesčių reformoje demokratų nepatenkino. Jie iš Baltųjų rūmų išėjo pasiryžę priešintis prez. Reagano projektui, kuris esąs daugiau proteguotų turtinguosius ir mažiau gelbėtų vargšus, nes mokesčius mažinant, tuo pačiu procentu daugiau uždirbantieji turėtų daugiau naudos. Be to, demokratai norėtų mažinti mokesčius ne trejiems, bet vieneriems metams.

Kompromiso nepasiekus, prez. Reaganas - tikėdamasis susilaukti pritarimo iš pietinių valstybių demokratų konservatyviojo sparno, kaip jis susilaukė svarstant bendrąją biudžeto sumą - ryžosi savo pasiūlytą projektą be didelesnių pakeitimų prastumti Atstovų rūmuose ir senate. Šią ir kitą savaitę turėtų paaiškėti, kaip bus išspręstas mokesčių sumažinimas trejetos metų ateityje.

JAV SIEKIA STABILUMO VAKARŲ HEMISFEROJE

Būdami įsitraukę į 1982 m. biudžeto reikalus, prez. Reaganas ir jo vyriausybė visu budrumu seka, kas darosi artimoje kaimynystėje už jos sienų. Laiku ėmusios priemonių, El Salvadore padėtis pradeda atslūgti, vyriausybės kariuomenei vis daugiau susidorojant su kairiaisiais maištininkais, vis mažiau bėgančiais ginklų iš užsienio. Tačiau Karibų jūroje pasirodę sovietų laivai gali, kaip spėjama, gabenti sunkiuosius ginklus Lotynų Amerikos valstybėse veikiantiems partizanams,

voje brolius. Tos aukos simbolizuoja mūsų tautos tikruosius siekimus, kuriais gyvena kiekvienas lietuvis kenčias krašte okupacinį jungą, ar besąs svetimoje padangėje.

Kartu žuvusieji įpareigoja tęsti nebaigtą kovą. Tą prasmę minėdami birželio mėnesio įvykius, palaiykime kovos dvasią atgausti tautai laisvę.

Valstybės departamente yra laikomi dėmesio vertu stebėjimu. Nikaragvos ginklavimas - kada jai negresia joks pašalinis pavojus - kelia pagrįstą įtarimą, kad sovietai vis dėlto nelinkę šio rajono palikti ramybėje.

Nemaža reikšmės skiriama šią savaitę (birželio 8-9 d.d.) įvykstančiam prez. Reagano ir Meksikos prez. Lopez Portillo susitikimui Baltuosiuose rūmuose. Kaip prisimename, tas susitikimas buvo planuotas balandžio pradžioje, tačiau buvo atidėtas po prez. Reagano sužeidimo.

Dar savo priešrinkiminėje kampanijoje prez. Reaganas buvo pažadėjęs, kad atėjęs į Baltuosius rūmus jis pasirūpins, jog Karibų jūros, Lotynų ir Pietų Amerikos valstybės nebūtų paliktos Dievo valiai ir sovietų sauvalei. Tad ir šio susitikimo su prez. Lopez Portillo metu, spėjiojama, bus svarstomas plačios apimties planas, kaip pakelti ekonominį ir socialinį gerbūvį visame Karibų jūros baseine, nesitenkinant vien tik teikti ginklus ir karinį paruošimą. Tuo būtų sumažintas patrauklumas ekstremistų akcijos jėga ir teroru keisti esamą santvarką šios srities valstybėse.

Pasitarime, be abejo, iškils ir kiti reikalai - kaip prez. Reagano planas tampriau surišti visus tris kaimynus: JAV, Kanadą ir Meksiką; Meksikos darbininkų išleidimas į JAV sezoniniams darbams; naftos prekybos reikalai ir kt. Visa tai tegali tik paskatinti pastangas, siekiančias Vakarų hemisferos stabilumo.

PER DEŠIMTMETĮ JAV PADAUGEJO 23.2 MIL. GYVENTOJŲ

Kas dešimt metų Jungtinėse Amerikos Valstybėse vyksta vi-

suotinis gyventojų surašymas. Paskutinį kartą toks surašymas buvo atliktas praėjusių metų balandžio 1 d. Praėjo daugiau kaip metai, kol atsargiai patikrintus surašymo duomenis šiomis dienomis statistikos biuras galėjo oficialiai paskelbti. Štai keletas įdomesnių to surašymo duomenų:

1980 m. balandžio 1 d. JAV turėjo 226,504,825 gyventojus. Nuo priešpaskutinio surašymo, t.y. per dešimtį metų, jų padaugėjo 23.2 milijonais. Gyventojų skaičius Arizonoje ir Nevadoje pakilo daugiau kaip 50 %, tuo tarpu New Yorko ir Rhode Island valstybėse bei Kolumbijos distrikte (Washington) jų kiekis nežymiai sumažėjo.

Skirstant gyventojus paskiromis grupėmis pastebėtina, kad surašymo metu moterų buvo 6.4 mil. daugiau negu vyrų ir jų skaičius linkęs dar daugiau kilti. Rasiniu atžvilgiu juodieji sudarė 11.7 % visų gyventojų skaičiaus, 1970 m. - 11.1 %. Ispaniškai kalbantieji per dešimtį metų padaugėjo 61 % ir 1980 m. jų prikaičiuota 14.6 mil.

Vidutinis surašytųjų amžius pasiskirstė šiaip: ispaniškai kalbančiųjų 23.2 metai, juodųjų - 24.9 metai ir baltųjų 31.3 metai.

Septyni iš dešimties amerikiečių gyveno didmiesčiuose, tačiau iš 23.2 mil. gyventojų prieauglio 39 % atiteko tolimiesiems užmiesčiams, arba smulkiesiems miesteliams.

OPPORTUNITY FOR REGISTERED NURSES to work and live in small Congenial S. W. Community and Hospital. Immediate openings. Good salary. Liberal Personnel policies. Apply call or write to: COMMUNITY GENERAL HOSPITAL P. O. Drawer Z Jal, New Mexico 88252 505-395-2511 (20-29)

Mažeika & Evans

Laidotuvių Direktorai
6845 SOUTH WESTERN AVE.
CHICAGO, ILL.

Trys Moderniškos Koplyčios
Mašinoms Vieta
Tel. 737-8600 737-8601
9837 SOUTH KEDZIE AVENUE
EVERGREEN PARK, ILL. 60642
Tel. 422-2000

Viešėdami Chicagoje aplankykite **PARAMA** MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAŽEIKAS

Cia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

KŪRYBA IR MOKSLAS

Chicagos Lietuvių Operai 25 metai

Operos statymo mintis

Už operos statymo mintį yra atsakingi du asmenys: Vladas Baltrušaitis ir Vytautas Radžius. Vladui Baltrušaičiui ši mintis kilo, kai jis tapo Chicagos Lietuvių Vyrų choro dirigentu. 1957. 12. 8 "Naujienose", pasikalbėjime su Algiu Kiršinu, Vl. Baltrušaitis taip kalba: "Po 5 choro gyvavimo metų galvojau publikai duoti ką nors naujo, didesnio. Man pačiam nebuvo patogų Rigoletto siūlyti." Vytautas Radžius pasikalbėjime su Vladu Būtėnu "Drauge" 1957 m. taip teigia: "Seniai galvojau apie operą, bet tam dar nebuvo pribrendęs laikas... Vyrų choro dirigentas Vl. Baltrušaitis šią operą gerai žino iš Kauno ir Vilniaus, todėl nebuvo sunkių problemų su pastatymu."

Statymo iniciatyva

Svarbiausi asmenys įžanginę mintį paverčiant tikrove, idėjos vykdymo pradininkai buvo Vladas Baltrušaitis, Vytautas Radžius ir Leonas Bildušas. Pats pirmas rašytas įrodymas yra Chicagos Lietuvių Vyrų choro valdybos posėdžio protokolas, datuotas 1956. 2. 19 d. Posėdyje dalyvavo dirig. Vl. Baltrušaitis ir valdyba: V. Radžius, L. Bildušas, V. Gutauskas, K. Skaisgirys ir P. Olis. Buvo gvildenamas didesnio pastatymo reikalas sekančio sezono metu. Valdybos nariai parodė principinį priitarimą."

1956. 8. 11 d. Chicago sušauktas susirinkimas operos statymo reikalui. Jame dalyvavo muz. Vl. Baltrušaitis, muz. A. Kučiūnas, solistai: D. Stankaitytė, S. Valiukienė, S. Citvaras, V. Liorentas, J. Vaznelis, aktoriai: K. Oželis, J. Raudonis, žurn. Vl. Būtėnas ir anksčiau minėti choro valdybos nariai. Šiame susirinkime buvo galutinai sutarta statyti Rigoletto operą 1957 metų kovo 30 ir 31 dienomis. Pranešta, kad rengėjai yra Chicagos Lietuvių Vyrų choras.

Operos statymo eiga

"Rigoletto" ir "Fausto" operas statant svarbiausias asmuo, operos siela buvo Vladas Baltrušaitis. Čia jo reikšmė buvo tolygi Kiprui Petrauskui Lietuvos operos pradžioje. Kiti labai svarbūs asmenys buvo operos dirigentas Aleksandras Kučiūnas, valdybos pirminin-

kas Vytautas Radžius, režisierius Kazys Oželis, chormeisteris Alfonsas Gečas ir pagrindinių rolių solistai.

Operos dirigentai

Aleksandras Kučiūnas dirigavo 52 spektaklius 14-je operų, Vytautas Marijošius dirigavo 11 spektaklių šešiose operose, Alvydas Vasaitis dirigavo 14 spektaklių septyniose operose ir Aloyzas Jurgutis dirigavo 1 spektaklį statant tris trumpas operas.

Dirigentų asistentais yra buvę: Darius Lapinskas, Aloyzas Jurgutis, Alvydas Vasaitis ir Arūnas Kaminskas.

Solistai

Daugiausia spektaklių yra dainavę šie solistai: Algirdas Brazis — 77, Julius Savrimas — 58, Jonas Vaznelis — 54, Danutė Stankaitytė — 52, Stasys Baras — 44, Stefan Wicik — 40, Valentinas Liorentas — 34, Margarita Momkienė — 32, Roma Mastienė — 29, Bronius Maciukevičius — 26, Vaclovas Momkus — 25, Aldona Stempužienė-Švedienė — 19, Bernardas Prapuolenis — 17, Gina Čapkauskienė — 15. Iš viso įvairias roles yra dainavę 56 dainininkai.

Reikšmingi atsiliepimai

"Operos gerbėjai gali pagrįsti meninį pasitenkinimą,

Vaidas iš žuvusiųjų pagerbimo koncerto 1965 metais McCormick teatre. Dirigentas Aleksandras Kučiūnas, solistai — Stasys Baras, Danutė Stankaitytė, Aldona Stempužienė ir Jonas Vaznelis, Chicagos Simfonijos orkestras, Chicagos Lietuvių Operos choras, Alice Stephens dainininkės, Lietuvos Vyčių choras ir Tėviškės evangelikų parapijos choro grupė.

klausydami operos, dainuojamos jiems nesuprantama kalba. Šios operos lietuviškas vertimas atrodė daug įdomesnis ir spalvingesnis už angliškaį. Vyrų choras buvo nuostabus." ("The Telegram", Toronto, 1958. 5. 20. "Rigoletto" pastatymas).

"Kučiūnas, trained in Lithuania and Germany, conducted deliberately, in an expansive manner which gave dignity and breath to the opera". ("Cleveland Plain Dealer", 1958. 9. 14. "Faustas").

"Šukytė - Violeta — žavi, natūrali ir vieniša. Ji dainininkė ir aktorė. ("Draugas", 1966. 3. 26, Balys Chomskis. "Traviata").

"A phenomenal performance this weekend by tenor Stasys Baras as Florestan raised the Chicago Lithuanian Opera production of

Beethoven's "Fidelio" to a level that merited the envy of any firstline opera house." ("Chicago Daily News", 1968. 3. 25").

"Komplikuotą koloratūrą Gina Čapkauskienė atliko muzikaliai, tiksliai ir be intonacinių ar techninių sutrikimų. Taip pat sukūrė išpūdingą vaidybinį charakterį." ("Aidai", 1979 spalio, Algis Šimkus. "Lucia").

"Sopranas Dana Stankaitytė įtikinamai atliko vedamąją klastingosios Nabucco dukters Abigailės vaidmenį. Tai viena sunkesniųjų operinėje literatūroje partijų. Stankaitytė šiame reiklame vaidmenyje paliko atmintiną išpūdį." ("Aidai", 1978 birželio, Algis Šimkus).

Requiem aeternam

Solistai: Vladas Baltrušaitis, Vytautas Nakas, Antanas Peškys ir Valdemars Salna; choristai: Elena Brazytė, Jonas Česunskas, Valerija Gasiūnienė, Julija Ivanauskienė, Vytas Marčiukaitis, Vincas Mardosas, Bronius Pranulis, Marija Raubienė, Kazys Slavinskas; žurnalistai: Aloyzas Baronas, Stasys Daunys, Antanas Gintneris, Albinas Valentinas; kritikai: Balys Chomskis, Vladas Jakubėnas, Antanas Nakas; akompaniatorius Jonas Byanskas; vertėjas Aleksandras Kutkus; režisūros padėjėja Dalia Juknevičiūtė.

Lietuviškos operos

Savo 25 metų gyvavimo laike buvo pakartota J. Karnavičiaus "Gražina"; pirmą kartą scenon išvestos 5 lietuvių kompozitorių operos. Dirigentui Aleksandrui Kučiūnui vadovaujant buvo pastatyta J. Gaidelio "Dana" ir K. V. Banaičio "Juratė ir Kastytis".

Dirigento Vytauto Marijošiaus iniciatyva buvo pastatytos trys trumpos operos: J. Kačinsko "Juodas Laivas", J. Gaidelio "Gintaro šaly" ir V. Marijošiaus "Priesaika".

K. V. Banaičio opera "Juratė ir Kastytis" buvo įdai nuota į juostą ir išleista plokštelėse, Aleksandrui Kučiūnui diriguojant.

Žiūrovai ir mecenatai

Operai būtini yra dirigentai, chormeisteriai, solistai, režisieriai, scenos vadovai, apšvietėjai, baleto šokėjai, choristai, orkestrantai, libreto vertėjai, gaidų paruošėjai ir statistai. Antroje medalio pusėje yra žiūrovai ir mecenatai. Per visą 25 metų laikotarpį yra buvę (dar neįskaitant šio sezono) 76 operų spektakliai, kuriuos stebėjo 101,800 žiūrovų. Antroji būtinybė yra mecenatai. Be jų pagalbos operų pastatymai nebūtų įmanomi finansiniai. Didžiausieji mecenatai yra buvę šie: Antanas ir Marija Rudžiai, Justin Mackiewicz, Illinois Arts Council ir Jonas ir Gražina Talandžiai. Čia nėra įmanoma išvardinti visus mecenatus: tam reikėtų dvejų "Dirvos" puslapių.

Sukaktuvininkai

Šimtai veidų atėjo ir išėjo. Keturi ištvermingi vyrai per ištisus 25 metus sąžiningai vykdė pareigą dainai. Tai chormeisteris Alfonsas Gečas ir trys tenorai: Petras Čelkis, Vladas Stropus ir Vincas Vaitkevičius.

Valdybos

Valdybų žmonės yra tie operos laikrodžio ratukai, be kurių laikrodis rodytų aštuntą valandą ryto ir toliau nesisuktų. Iš viso tokių asmenų yra buvę 48: vieni ilgiau, kiti trumpiau, dar kiti po vieno metų praktikos garbingai atsisakydavo. Verta yra paminėti bent tuziną jų, ištvermingiausių: Vytautas Radžius — 22 metai, Vaclovas Momkus — 12 metų, Vladas Stropus — 12 metų, Jurgis Vidžiūnas — 10 metų, Bronius Maciukevičius — 10 metų, Margarita Momkienė — 9 metai, Ka-

(Nukelta į 6 psl.)

AR LEISTINAS LIETUVIŲ ENCIKLOPEDIJOS ANTRASIS PAPILDYMŲ TOMAS?

Enciklopedijos yra informaciniai leidiniai, reikalauja periodinio atnaujinimo. Tam reikalui leidžiami papildomieji tomai arba visai naujos laidos. Lietuvių Enciklopedijos leidykla, užbaigdama leisti 35-kis alfabetinius tomus (1966), be didesnės pertraukos išspausdino ir papildomąjį tomą (1969). Prenumeratoriai nekėlė nė klausimo, ar tų papildymų reikia. Atrodė jie neapsieinami, esmingai papildę alfabetinius tomus.

Praslinkus kuriam laikui, vis dažniau pasiteiraujama, ar leidykla nesirengianti leisti antrojo papildymo tomo. Tokį pageidavimą išreiškė ir JAV LB Kultūros Taryba. Bet čia kyla klausimų: ar antrasis papildymų tomas iš tikrųjų reikalingas ir, antra, ar galima jį parengti ir išleisti infliacijos sąlygomis.

Pirmuosius papildymus redagavęs dr. Juozas Girnius savo žodyje nurodė kelerio pa to tomo uždavinį: atnaujinti enciklopediją nauja medžiaga, įvesti naujus įsiviję ir tėvynėje iškilusius vardus, papildyti kai kuriuos vietovių aprašus ir biografijas naujais duomenimis, išlyginti kitas spragas ir paklaidas. Panaši apimtis turėtų būti ir antrojo papildymo tomo. Per 12-ka metų visuotinė žinia ir lituanistika yra pagausėjusios naujais įvykiais, asmenimis ir jų darbais. Atitinkamai turėtų prasplėsti ir enciklopedinė informacija, papildyta įvykusių atmainų ir naujųjų atranka, sunaudojant taip pat nekrologines žinias. 1970-1980 metais mirė daugiau kaip 600 asmenų, minimų mūsų enciklopedijoje. Mirusiųjų biografijos tektų užskleisti paskutiniams jų darbais ir mirties datomis. Aplamai papildomajam tomui medžiagos nestigtų, ir jis būtų vertingas testinis leidinis prie esamų 36-šių enciklopedijos tomų.

Ar galima būtų parengti 37-į enciklopedijos tomą? Atrodo, būtume pajėgūs su- telkti medžiagą ir bendrą talką suredaguoti. Tokios nuomonės yra kai kurie buvę enciklopedijos bendradarbiai, su kuriais teko tuo reikalu išsikalbėti. Tebėra dar gyvu ir veiklių buvusių bendradarbių, kurie buvo artimai susiję su nepriklausomąja Lietuva ir labiau susigvyvenę su lituanistiniais dalykais. Kitoms įvairioms sritims turime jau išsiviję išimokslinusių specialistų, spausdinančių savo darbus lietuvių ir amerikiečių žurnaluose. Papildomąjį tomą galima būtų per kokius metus parengti, bet ar įsteng- tume atspausdinti.

Per pastaruosius metus labai pabrango popierius ir spausdinimo darbai. Knygos darosi kaskart brangesnės. Ypač brangiai atsieina atspausdinti nedidelį egzempliorių skaičių. Leidykla negalėtų nė pradėti kviešti redaktorių ir bendradarbių, neturėdama kelių tūkstančių prenumeratorių. Pirmiausia reikėtų sužinoti, koks skaičius turinčiųjų enciklopediją užsisakytų pridėtinį (37-į) papildymų tomą. Leidykla dar turi pilnų Lietuvių Enciklopedijos ir Encyclopaedia Lituanica komplektų: (LE kainą \$366.00 ir EL kainą \$125.00 — su persiuntimu) ar atsirastų norinčiųjų jas įsigyti bei užsisakyti antrąjį papildymų tomą. Mažų mažiausiai reikėtų bent trijų tūkstančių prenumeratorių, kad papildomojo tomo kaina nepraeitų \$20.00 — \$25.00. Taigi nuo prenumeratorių skai- čiaus priklauso, ar papildymų antrasis tomas leistinas, ar keliama mintis užmirštama.

Vienai ar antrai šį klausimą tegali išspręsti sąlyginiai užsakymai. Leidykla galėtų atsklausti buvusiųjų prenumeratorių, bet daug kas adresus yra pakeitę, kai kurie yra mirę, dalis enciklopedijų perėjo į kitas rankas. Kas norėtų antrąjį papildymų tomą užsisakyti, geriausiai būtų pranešti leidyklai savo varda, pavardę ir adresą, bet nesiųsti pinigų. Tokių sąlyginių užsakymų lauktum iki š. m. rugsėjo 1 d. Rašyti adresu: Lithuanian Encyclopedia Press, P.O. Box 95, So. Boston, Mass, U.S.A. 02127

Juozas Kapočius
LE ir EL leidėjas

Ingrida Bublienė
JAV LB Kultūros Tarybos pirmininkė

1981 birželio 1
Boston, MA

Nuomonės ir pastabos

AR REIKALINGA MUMS LITUANISTIKOS KATEDRA?

Esame informuojami, kad šiais metais, gal net birželio mėnesį, mūsų atsakingosios švietimo institucijos žada pasirašyti sutartį su Chicagos universitetu nuolatinei, pastoviai, Lituanistikos Katedros steigimo reikalui.

Kadangi šis įvykis gaubiamas lietuviško patriotizmo ir intelektualinio subrandimo aureolėmis, tai oponuoti nedrįstu. Prašyčiau sekančias mano mintis laikyti tik diskusinėmis.

1. Šiuo metu vaizdas, atrodo, būtų toks: Amerikiečių švietimo institucija (universitetas) sutiktų atidaryti Lituanistikos katedrą šiomis sąlygomis:

a. Lietuvių Bendruomenė turi įnešti universiteto kasdien 3/4 milijono dolerių neatšaukiamą garantiją;

b. Parūpinti profesorius (mokomąjį personalą);

c. Parūpinti studijuojančią jaunimą (Lit. K. lankytojų).

Vieni iš tų sąlygų atpuolus, atrodo, ir visas reikalus pasibaigtų.

Universitetas šią sumą, perfinansavęs amerikiečių finansinėse institucijose, turėtų apie 70-100 tūkstančių dolerių metinių pajamų, kurios ir būtų panaudojamos profesorių algoms, L. K. administracijai ir likutis, paties universiteto paramai.

Paanalizuokime: mes tos, beveik milijoninės, sumos šiandieną neturime. Jai atsirasti numatomi tik du šaltiniai: Lietuvių Fondas ir plačioji visuomenė. Lietuvių Fondas, sakyčiau išganinga institucija, nors jau ir perlipus 2 milijonų ribą, geriausiu atveju, gali turėti paskirstomųjų pajamų apie 300,000 dolerių. Kas sekė L. F. suvažiavimo aprašymus ir statistikas pa-

stebėjo, kad norinčiųjų pašalpais pasinaudoti yra trigubai daugiau negu paskirstomoji suma gali patenkinti. Žodžiu — pertekliaus nėra. Lieka plačioji visuomenė. Plačiąją visuomenę, kuriai galėtų rūpėti L. K., sudarytų daugumoje 1949 metų atvykimo tremtiniai (daugumoje jau pensininkai) ir dabartinė vidurinioji karta — jų vaikai.

Vidurinioji karta, su mažomis išimtimis, manyčiau, nedaug "teprirėmė petį" lietuviybės finansavime ir milžiniškose jos išlaikymo pastangose. Senieji gi, 1949 metų pionieriai, įkūrė ir išlaikė lituanistikos mokyklas (parapijnės ir aukštąsias), pastatė Jaunimo Centrą, pristatė Lietuvių Namų po visą Ameriką, sudėjo milijoninį Lietuvių Fondą, kartu remdami ir kitus, specifinės paskirties fondus, įrengė stovyklavietes jaunimui (Dainava, Rakas), finansavo visas tautinių šokių, dainų ar sporto šventes, kongresus, suvažiavimus, teatro festivalius, rėmė Lietuvių Operą, Alkos muziejų, lietuvišką spaudą ir knygas, išsiuntė tūkstančius siuntinių pavergtiesiems lietuviams ir t.t. Ir kada šiandien paskaitai, jau pirmąsias užuominas, kad šitą naująjį fondą vėl reikės sudėti, gal jau tik graboriaus išlaidoms paliktais "kapitalais", patriotinei senajai kartai, liūdna darosi.

O kad taip, šioje žemėje tėvėlių linksmai išmokyta ir neblogai įsikurusi vidurinioji karta, kiek susimestų ir pastatytų kur padoria prieglaudą ar senelių namus nebeturintiems kur galvas priglausti pionieriams, arba sumestų ir tą Lituanistikos Katedros Fondą, juk tai būtų jų vaikams ir vaikaitams?

2. Jaunimas — tai mūsų pačių vaikai ir vaikaičiai. Pirmuosius mes patys, savo rankomis išnešėme iš degančios Lietuvos į nesvečią "kryžiuočių" žemę, kol, po daugelio vargo, galėjome atsirasti šioje laisvės šalyje. Tik mažas tremtinių nuošimtis (daktarai, inžinieriai) atvažiavo su geromis ir pelningomis profesijomis, nors neturėtume galvoti, kad viskas ir jiems "iš dangaus nukrito": turėjo ir jie sunkiai padirbėti protiniai, išmokti gerai kalbą, pabūti kurį laiką skurdžioje interno ar braižytojo pozicijoje, kol dasikasė iki esamo gerbūvio. Visi kiti — vargome. Reikėjo gerokai pasitempti, kad Amerikos fabrikuose nebūtume stumdomi juodžių ir lotynų, reikėjo ir ateičiai gužtą susikalti, reikėjo ir vaikelius pamokyti, kad jiems gar-

desnė būtų Amerikos duonėlė.

Mūsų nelaimei, po Antropasaulinio karo, karo nebe-norinčiame ir geresnio gyvenimo beiškančiame Vakarų pusrutulyje pradėjo skleistis pacifistinės, liberalinės idėjos su didele "doka" taip vadinamo "intelektualinio marksizmo". To pasekoje, su aukštuosius mokslus baigusiais savo pačių vaikais mes pradėjome nebesusikalbėti.

Lietuviškai jie kalba tik su tėvais. Savame ratelyje — angliškai.

Grynai lietuviškoje šeimoje namų kalba — angliška. Tėvų garbei jie, žinoma "aukojasi": nuveža vieną kartą savaitėje vaikus į lituanistinę mokyklą ir kartais supyksta ant mokytojų, kad jie neišmoko jų vaikų per vieną valandą savaitėje lietuviškai kalbėti. Vaikai beaugdami ir patys pradeda suprasti, kad jiems toji kalba nereikalinga, priimama. Pamato savo pastangų beviltiškumą ir atsisako toliau eiti į lietuvišką mokyklą. Tuo ir baigiasi geri, bet nelogiški, tėvų norai ir pageidavimai. Vaikams gi, kurių tėvai dar nenutolo nuo lietuviško kamieno, kurių šeimose dar kalbama lietuviškai, kurių tėvai prižiūri, kad vaikai sėkmingai baigtų lietuviškąsias mokyklas ir institutus — Lituanistikos Katedros nereikia. Jie išmoka lietuvių kalbą net geriau už savo tėvelius, kurie, daugumoje, kalbą išmoko tik iš savo tėvų lūpų.

Sutikime, kad va, iš grupės tokių, toli lituanistikoje prasisiekusių vaikų, kiti norėtų savo darbą apvainikuoti akademine lituanistikos studijomis. Puiku ir sveikintina! Bet ar tam reikia milijoninio fondo? Prof. dr. A. Klimas Rochesterijoje kas metai išmoko po 2-3 amerikiečius mokslininkus lietuvių kalbos beveik tobulai. Aš manau, kad profesorius su malonumu priimtų mūsų pasiryžėlius su juo padirbėti. Šitos grupės entuziazmą paremti jau galėtų ir Lietuvių Fondas; skirti stipendijas ar skolinti pinigus. Vietoje būtų ir savanorišku principu sudarytas nedidelis fondukas.

3. Gyvenamieji laikai, kaip ir metų laikai, keičiasi. Didžiųjų valstybių (Amerikos, Kanados) kūrimosi laikotarpyje dominuodavo anglų-saksų kilmės tautos. Imigracijai didėjant ir, demokratinėje sistemoje, ieškant pagalbos įvairiems valstybiniam postams užimti, pradėjo dėmės krypti į kitas etnines grupes, potencialiai ir pro-

centualiai gerokai nulemiančias valstybinių rinkimų rezultatus. Didžiosios Amerikos biudžetas jau siekia šimtus milijonų dolerių. Aišku, kad ir kultūros ir švietimo reikalams nubyra milijonai. Reikėtų etninių grupių nariams, padėjusiems prezidentiniuose, senatoriniuose ir kongresiniuose rinkimuose pabandyti pasiknaisioti po Amerikos biurokratinę sistemą ir, suradus draugų, gauti stambesnę valstybinę pašalpą mūsų didesnių tikslų įgyvendinimui. Kad tai galima padaryti yra aišku Br. Juodelio pavyzdys, kuris lituanistinių mokyklų mokytojų vasaros stovyklai ir pasitobulinimui yra gavęs 40,000 dolerių. Puiku!

Kanadoje jau senokai veikia Daugiakultūrinė ministerija, kuri stambiomis sumomis remia etninių grupių projektus. Didžioji Kanados etninė grupė — ukrainiečiai, tuo keliu eidami, jau turi keletą savo universitetinių katedrų. Turėjau progos išklausti vieno kanadiečio pasakojimą apie

tūlą lietuvių profesorių Kanados Winnipigo (Manitoboj) universitete, kuris ragino lietuvius (žinoma pradant nuo kanadiškių) steigti Lituanistikos Katedrą jo universitete valdžios lėšomis.

Jo pasakojimu, ukrainiečiai ten jau tokia katedrą turi ir jie dar padėtų ir lietuviams tokią atsidaryti. Vėliau, profesorius iškėlus kitur, tas projektas žuvo, bet pats faktas, kad tokie dalykai galimi, jau galėtų duoti vilčių ateičiai.

Išvadoje: pati Lituanistikos Katedros idėja nebūtų smerktina tik jos perbrangus finansavimas verstų susimąstyti dėl kitų galimybių šiai idėjai įgyvendinti. Jeigu kas, iš L. K. entuziastų norėtų replikuoti į šias mano pastabas, prašyčiau padaryti štai ką: reziumuoti iki šiol mūsų spaudoje paskelbtą informaciją suvedant papunkčiui į atsakymus: Kodėl mums yra reikalinga L. Katedra? ir kur mes ieškosime lėšų šito projekto įgyvendinimui?

J. R.

OPERA...

(Atkelta iš 5 psl.)

zys Skaigirys — 9 metai, Sofija Džiugienė — 6 metai, Rūta Grauzinienė — 6 metai, Irena Navickaitė — 6 metai, Albinas Smolinskas — 6 metai ir Gediminas Kazėnas — 5 metai.

Šių asmenų pasišventimas operos minčiai ir tūkstančių laisvalaikio valandų paaukojimas leido traukti administracinį vežimą išties šimtmečio ketvirtį. Po lietuvių išeivijos JAV stebuklų Lietuvių Enciklopedijos ir Lietuvių Fondo, Chicagos Lietuvių Opera rikiuotina į svarbiausių kultūrinių apraiškų eilę kartu su skirtingų žanrų Cleverlando Čiurlionio ir Chicagos "Dainavos" ansambliais.

Kazys Skaigirys

185 N. WABASH AVE. CHICAGO, ILL. 60601
Tel. krautuvės (312) 263-5826; namų (312) 677-8489.

GEAR MACHINISTS
IMMEDIATE EMPLOYMENT

Set Up and Operate
Gear Hobbers, Shapers and Gear Milling Machines
\$12.00 Per Hour Straight Time
Overtime Available At \$24.00 Per Hour
For Interview Call (504) 524-2363
Ask For Eddie Munster Plant Manager

Or write:
PRAGER INCORPORATED

472 Howard Avenue
New Orleans, Louisiana 70130

An Equal Opportunity Employer M/F

ŽVILGSNIS Į MŪSŲ PROBLEMAS

Augustino Kuolo paskaita ALT S-gos 17-jame seime,

(2)

š.m. gegužės 23 d. Detroite

Pokarinei išeivių bangai atsiradus ir įsteigus Lietuvių bendruomenei, atsirado trintis, kuri laikui bėgant didėjo, ypač nuo to laiko, kai Bendruomenė apsisprendė išplėsti savo veiklą ir į politinius laukus, kuriuose sėkmingai jau nuo 1940 m. dirbo Amerikos Lietuvių Taryba. Kilo ginčai ir nesutarimai, išsiplėtę į neleistines formas jau ne vien dėlto, kad darbas yra dubliuojamas, bet ir dėl lėšų telkimo tiems darbams atlikti bei santykių formos su tėvyne palaikymo. Ir juo tolyn, juo blogyn. Atsirado ir kita bendruomenė, su raide R. O šiuo laiku ir Vlikas su Bendruomene neberanda bendros kalbos. Esant tokiai situacijai, gal būtų protingiausia mums, kanadiečiams, laikytis neutraliai ir neįsivelti į jūsų vidaus reikalus. Tačiau toks neutralumas yra nenaudingas mūsų visų bendram reikalui.

Mes laikome, kad Vlikas, kaip vienintelė mūsų tautos atstovybė, palaikanti mūsų valstybingumo simbolį, yra remtina, ir mes, kanadiečiai, kaip žinote, labai įtikinančiai pinigais remiame. Remiame mes ir bendruomenę, kaip vienintelį veiksnį, esantį Kanadoje ir kuris apima visas mūsų veiklos sritis: šalpą, švietimą, kultūrą ir visuomeninius-politinius reikalus. Kai šitokią savo neutralumo tėzę išdėčiau nesenai sutiktam tautiečiui, Amerikoje, tai jis man pasakė, kad aš sąmoningai, ar gal nesąmoningai pasitarnauju okupantui. Į mano nustebimą skubiai man paaiškino, kad, remdamas dvi besipešančias šalis, aš remiu ir skatinu juos ir toliau peštis, eikvojant išteklius ir energiją kovojant tarp savęs, ko labai nori okupantas. Kai paklausiau kurį gi jis veiksnį remia, atsakė, kad ir jis tuo klausimu esąs neutralus ir dėlto nė vienam veiksmui nieko neduodas... Tikiuosi, kad tokios taktikos veikėjų gal dar nėra daug.

Visų tokių nesantaikų akivaizdoje pasirodo spaudoje ir per minėjimus prkalbose pasigirsta įvairių balsų, kuriais raginama radikaliai ir beveik revoliucijos būdu keisti Lietuvos laisvinimo darbą. Vienas iš tokių, sukėlęs daug diskusijų spaudoje, buvo Vasario 16-sios paskaitininkas Toronte (kun. dr. Šarauskas). Paskaitininko nuomone, lietuvių išeivių politinė veikla esanti menka, nepatenkinama, nes joje esą daugiau retorikos negu politinės veiklos supratimo. Jis, tarp ki-

tų pozityvių ir svarstytių dalykų siūlo, kad "visos egzistuojančios politinės partijos būtų likviduotos ir jų vietoje būtų įsteigta nauja politinė komisija. Komisijos nustatytus planus vykdytų apmokamas štabas lietuvių profesionalų, vadinamų "lobbyists". (Citata iš T. Ž.) Kitoj vietoj ir kitas kalbėtojas (T. Ž. 10 Nr.) sako "gyvename ekspertų ir specialistų amžiuje... Mėgėjams neturėtų būti vietos laisvinimo žygyje". Kiti balsai vėl reiškia, kad į laisvinimo darbą veržiasi tik diletantai, o reikia, kad tą darbą dirbtų tik profesionalai. Dar kitas kalbėtojas siūlo visų veiksmų pirminkus uždaryti, užrakinti ir neišleisti, kol nesusitars darbuose.

Visi tie balsai, kurių dauguma mums atrodo nutolę realybės, rado atgarsį visuomenėje, o ypač jaunojo kartoj. Iš tų atsiliepimų išryškėjo, kad jaunoji karta yra pasiryžusi matyti veiksmų vadovybę naujų ir jaunų veidų. Seniai esą praradę energiją, nusinešioję arba iešką garbės ir reklamų, paspaudami rankas ir nusifotografuodami su kokių senatoriumi ar kitu aukštesniu pareigūnu. Jų (jaunimo) naujos idėjos esą atmetamos net neišdiskutavus, apšaukiami maištininkais, nesubrendėliais.

Pripažįstame, kad diskusijos yra reikalingos, nes tik jose išryškėja visos geresnės galimybės mūsų uždaviniams įvykdyti. Tačiau prieš kai kuriuos siūlymus drįstu jau dabar pareikšti savo nuomonę. Pripažįdami, kad kiekvieną darbą galima atlikti geriau, vis dėlto nematyti mūsų veiksmų iki šiol atlikto darbo — reikia būti arba visiškai nesusipažinusiam su lietuvišku išeivijos gyvenimu arba sąmoningai užsimerkti ir nenorėti to matyti...

Tiesa, kad gyvename ekspertų ir specialistų amžiuje, betgi laisvinimo darbas yra platus, šakotas ir jame yra vietos visiems geros valios lietuviams. Labai mums reikalingi ir ekspertai ir specialistai, ir mes jų turime, o kai kurie, veiksmų ir įvairių organizacijų remiami, savo darbais labai pasitarnavo laisvinimo darbui. Profesorių Vardžio, Tomo Remekio, Kaslo, dr. Geručio, jau mirusio dr. Pajaujo ir kitų išleistos knygos anglų ir prancūzų kalbomis yra didelis įnašas laisvinimo darbe. Ir jokių veiksmų neriamiami darbai, kaip G. Urbono leidžiamas ir redaguojamas Kanadoje anglų kalba laikraštis Speak Up

ar Australijoje J. D. Kedžio leidžiamas New Digest International, J. Kapočiaus Encyclopedia Lituanica, Stepo Zobarsko vadovaujamos Manyland leidyklos anglų kalba leidiniai ir kitos knygos bei spauda svetimomis kalbomis vienaip ar kitaip, pristato svetimtaučiams mūsų kultūrinius lobius bei supažindina juos su mūsų problemomis ir siekimais. Net ir kitų eilinių, neprofesionalų darbas ir talka, ir tų darbų rėmimas materialiai ir moraliai yra labai reikalingas. Juk ne visi ekspertai ir profesionalai pasirašė Vasario 16 d. Nepriklausomybės aktą. Neprofesionalai buvo ir mūsų kūrėjai savanoriai, be kurių įnašo į Nepriklausomybės atgavimą gal ir mes čia neturėtumėm progos svarstyti dabartines mūsų problemas. Mūsų tarpe sunkiais ir vargingais keliais atsiradę iš okupuotos Lietuvos rezistentai — Kudirka, Šakalys ir kt. nėra kokie profesionalai, bet laisvinimo darbe jų įnašas neabejotinai yra žymiai svaresnis už retoriką paremtus balsus, ieškant ekspertų pas svetimtaučius. Tačiau neatmetamas galimumas ir reikalingumas tam tikriems darbams ypač informacijos turint pasisamdyti ir svetimtaučius ekspertus, tačiau, kad tie svetimtaučiai ekspertai išvadotų ar net pagreitintų išvadavimu Lietuvą iš bolševikų okupacijos, aš dar netikiu. Kaip kariuomenei, be generolų ir kitų karininkų, reikia ir puskarininkų bei eilinių, taip ir mūsų veikloje reikia tame darbe patyrusių vadovų ir visų geros valios lietuvių talkos ir paramos. Niekas neturėtų būti diskvalifikuojamas nuo Lietuvos laisvinimo darbo, jeigu jis ateina dirbti pagal savo pajėgas ir pasiruošimą.

Smarkiai yra perdėti balsai, kad diletantai veržiasi į vadovaujamą vietą, o jaunimas neišleidžiamas. Iš tikrųjų mūsų visuose veiksmuose vadovai yra ne diletantai, bet turintieji laisvinimo darbuose patirimą ir yra talkininkaujami įvairaus darbo specialistų. Jaunimo darbas yra laukiamas ir skatinamas. Ir mes džiaugiamės, kad jie, kad ir pamaištaudami, dirba ir veikia kartu su seniais arba atskirai savose jaunimo ir akademinėse organizacijose. Šia proga galiu pasakyti, kad Kanadoje beveik visa veikla yra jaunimo rankose.

Mano supratimu, dar ne realus ar per ankstyvas siūlymas dabar egzistuojančias

organizacijas likviduoti ir jų vietoj įsteigti naują politinę komisiją. Išeivijoje deja dar neturime tokio pajėgaus organo, kuris tą likvidacinį darbą atliktų. O pačios organizacijos ar jų vadovai dar nelinkę to daryti. Ir nedarys, kol jos turės jas palaikanti ir remianti užnugarį. Juk mūsų organizacijos, jų veikla, spauda yra tik mūsų visuomenės padarinys, tikriausiai jos veidrodys. Laikas keičia visuomenės veidą, į veiklą ateina naujų, jaunų veidų, o jie keičia organizacijų pobūdį, veiklą ir struktūrą. Tokia yra gyvenimo tiesa, kurios pavyzdžių nereikia toli ieškoti.

Nelinkėdamas, kad toks laiko padiktotas organizacijų ir veiksmų pasikeitimo ar nykimo procesas būtų pagreitintas, noriu išreikšti pageidavimą, kad visų veikiančių organizacijų ir veiksmų, o ypač jų vadovų tarpe, ateitų darnus bendradarbiavimas, nepavydus vienas kitų darbų įvertinimas, pakantus žvilgsnis į kitokią vienu ar kitu klausimu pažiūrą ir bendrai, kad visas platus laisvinimo darbas būtų vykdomas, sutartinai išdiskutuojant visus

klausimus tam tikslui sušauktose veiksmų konferencijose. Jei toks susitarimas iki šiol, atrodo, nėra įmanomas, nereikėtų vengti neutralių tuose ginčuose tarpininkų (arbitrų). Gyvenimo pavyzdžiai rodo, kad tokių bešališkų tarpininkų talka duoda neblogų vaisių.

Žvelgdamas į mūsų opiausias problemas deja šiame trumpame žodyje negalėjau jų visų paminėti, o ir paminėtoms pateikti saliamoniškų sprendimų.

Ir baigdamas dar noriu pasakyti, kad dabartiniai pasaulio įvykiai ir JAV pasikeitusi užsienio politika mūsų problemų sprendimams yra daug palankesnė. Nedarydamas jokių spėjimų kada ir kaip mūsų problemų atomazga ateis, vis dėlto tikiu ir turiu viltį, kad mūsų tautai laisvės ir nepriklausomybės siekimai bus įvykdyti dar daugeliui mums gyviems tebesant. Tad dirbkime, tikėkime ir vilties nenustokime.

SET-UP

Press set-up person. Must be experienced with steel rule dies. Salary commensurate with experience. Liberal benefits including pension and hospitalization. Apply in person 9 am-4 pm, ask for Mr. STEVENS. DIE CUT PRODUCTS CO. 1801 EAST 30TH STREET CLEVELAND, OHIO 44114 (24-25)

PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS

MARQUETTE FUNERAL HOME

TRYNS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS

2533 West 71 St., Chicago, Ill.

1410 So. 50th Ave., Cicero, Ill.

Tel.: 476-2345

AIKSTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

"Amber Holidays"

1981 M. EKSKURSIJOS
Į LIETUVĄ

iš BOSTONO ir NEW YORKO

liepos 20 — \$1112.00	rugsėjo 17 — \$1059.00
rugpiūčio 3 — \$1112.00	rugsėjo 24 — \$1059.00
rugpiūčio 19 — \$1382.00	spalio 8 — \$1019.00
(su Ryga)	gruodžio 26 — \$ 979.00
rugsėjo 3 — \$1148.00	

Visos grupės aplankys KAUNĄ IR TRAKUS, bus lydimos vadovų. Prie šių grupių galima jungtis iš VISŲ AMERIKOS IR KANADOS MIESTŲ, su papildomu mokesčiu.

REGISTRACIJOS REIKALU KREIPKITES Į:

TRANS-ATLANTIC TRAVEL
SERVICE, INC.

393 West Broadway

P. O. Box 116,

South Boston, Mass. 02127

Telefonas: (617) 268-8764

Norintiems atsikviesti gimines atostogoms — sutvarkome dokumentus.

Ištaigai vadovauja:
Aldona ADOMONIS ir Albina RUDZIŪNAS
PRICES ARE BASED ON DOUBLE OCCUPANCY AND ARE SUBJECT TO CHANGES. REGISTERED TRAVEL AGENT # TA 0324

Iš Lietuvos pogrindžio laikraščio 'Vytis' (1980)

Vilnius ir vilniečiai estų disidentų akimis

(7)

Mart Niklus

Bet kas tokie yra žmonės, kuriems suteikta teisė spręsti, apie ką leista mąstyti, kalbėti ir rašyti, o apie ką ne, kaip reikia suprasti konstituciją, arba tarptautinius santykius, koks turi būti teismo nuosprendis esant vienai ar kitai bylai, kas jie — "raganų medžioklės" organizatoriai arba tie, kurie kiekvienai laisvai minčiai tuoj pat prikabina etiketę "antitarybinė veikla"?

Vilniaus centre stovi didžiulis pastatas, iškilęs, matyt, praeito amžiaus pabaigoje arba šio pradžioje, savotiškas architektūros paminklas. Ant jo durų nepamatysite jokios iškabos, tačiau KGB teisėjo T. Lazarevičiaus žodžiais tariant, šis pastatas visais laikais vykdė tas pačias funkcijas, būtent — vedė negailestingą kovą su kitaminčiais. Šio namo interjoras trumpai aprašytas Balio Sruogos (1896-1947) prisiminimų knygoje "Dievų miškas", nukreiptoje prieš totalitarizmą (vertimas į estų kalbą pasirodė 1976 m.). Čia 1978 m. sausį kelias dienas buvau tardomas ir aš, estas. Kalbu apie Lietuvos TSR Valstybinio saugumo komiteto rezidenciją. Talino "didysis namas", lyginant su Vilniaus nykštukas, o Tartu nevertas ir prisiminimo. Ši įstaiga su įvairiausiais skyriais (tardymo, santykių su užsieniu, ūkiniu ir t.t.) ir filialais — kaip gigantiškas polipas, savo čiuptuvais įsisiurbęs į visas žmogaus veiklos sritis. Tikriausiai nėra klausimo, kurio čia nebūtų domimasi. Beprasmiška būtų ieškoti žiniaraščiuose, kuri valstybinio biudžeto dalis išleidžiama šios įstaigos išlaikymui, kaip beprasmiška ieškoti jos adreso (Lenino prospektas 40, telefonas 227-30) Neperdėsime pasakę, kad būtent šiame pastate apsistojo tikroji šiandieninė Lietuvos vyriausybė.

Iš tiesų KGB Vilniuje užima ne tik šį didžiulį pastatą pagrindinėje sostinės gatvėje greta Konservatorijos. Jam priklauso visos gretutinės kvartalas, kur išsidėstę jo gerai apmokamų valdininkų butai. Čekistai, kurie dar nesuspėjo aukštai iškilti vietiniame saugumo olimpe, turi tenkintis bendrabučiu, kuris man irgi buvo rodomas kaip įžymybė. Jie, be abejo, turi dėl ko konkuruoti ir peštis tarpusavyje ir be gyvenamojo ploto. KGB pastatas iš dviejų pusių apsuptas eglaičių ir visai ne iš sodo ar parko architektūros pamėgimo ar ypatingos meilės gamtai.

Tai daroma tam, kad praeiviai rečiau žvilgčiotų į jų rūsius, esančius už grotuotų ir matinių stiklų istiklėtų langų. Saugumo pastatų kvartalo viduryje yra dar vienas nedidelis, gana naujas ir paslaptingas namas. Iš čia matoma pastato, kuriame gyveno B. Sruoga (įdomu, ką jis rašytų dabar, jeigu būtų sulaukęs mūsų dienų?) memorialinė lenta. Čia, kalvos papėdėje, man parodė granito laiptus, pastatytus iš antkapinių paminklų ir plokščių; ant kai kurojų pakopų dar galima perskaityti mirusiųjų vardus. Apie KGB darbuotojų asmeninį gyvenimą ir moralinį veidą vilniečiai taip pat gali šį tą pasakyti.

Buvęs Lietuvos TSR KGB pirmininkas, generolas majoras A. Randakevičius, pratesė savo karjerą kaip LTSR teisingumo ministras. 1977 m., viešėdamas Tuloje karo veteranų delegacijos sudėtyje, jis tiek prisigėrė, kad nuogas gėniojo po viešbutį Vilniaus valstybinio pedagoginio in-

stituto ansamblio merginas ir viešbučio aptarnaujančio personalo moteris. Respublikos valdantieji sluoksniai nusprendė, kad toks elgesys — jau labai didelė ministro savivalė, ir pasiūlė jam atsistatydinti, ką jis ir padarė. Tokių saugumo darbuotojų "pasirodymų" nėra reta. Anksčiau minėtas KGB skyriaus viršininkas, pulkininkas J. Černavičius, būdamas apie 1960-ųjų metų vidurį komandiruotėje Mordovijos ATSR gyvenvietėje Javas, aplink kurią tuo metu buvo įsikūrusios stambios politinių kalinių stovyklos, ruošdavo orgijas su kaimiškomis moterimis — kriminalistėmis. Kartu su juo buvo Lietuvos KGB darbuotojai V. Rimkus ir Butrimas: pagaliau visi trys gavo partines bausmes. Vadinasi, "kur piemu, ten ir banda; obuolys nuo obels netoli rieda". Vilniuje beveik ne paslaptis, kad KGB darbuotojai (vyrai) dažniau negu kiti serga prostatitu, kuris, kaip žinoma, yra honorėjos paseka. Matome, kad praš-

matnus "tarybinis" gyvenimas nepraeina be pėdsakų! Jaunesni, Daugalo tipo čekistai, jeigu gandai yra teisingi, giriasi džinsais. Ar jie konfiskuoti iš kokio nors turistų, išimti iš siuntinio, nupirkti juodojoje rinkoje, gauti iš užsienyje dirbančių artimųjų, ar, ko gero, iš gimių, išsiaiškinti neteko. Klausydamsis panašių vilnietiškių istorijų, nejučiomis prisimindavau buvusio Estijos TSR aukštojo ir specviduriniojo mokslo ministro A. Purgo pikantiškus nuotykius, paslaptinę Tartu liaudies teismo pirmininko I. Adojo postą palikimą,

KGB ruošiamus pagėrimus ir lėbavimus suomiškose pirtyse, rengiamus kai kuriems jauniems Tartu poetams ir literatams. Aprašyti LTSR KGB nėra šios mano apybaizos tikslas. Tačiau kaip pašalinis stebėtojas negaliu nepasakyti, kad jo praeitis, dabartis (ir ateitis?) prašosi detalaus ištyrimo ir reklamos plačiuose visuomenės sluoksniuose. Suprantama, tai pačių lietuvių uždavinys.

Apie ką dar kalbėjome Vilniuje, į kokius aktualius klausimus bandėme atsakyti?

Daugeliui kelia nerimą rusų kalbos ir rusiško mąstymo būdo spaudimas lietuvių nacionalinei kultūrai. Buvo kalbama, jei vyriausy-

bė pasieks to, kad paskaitos aukštosiose mokyklose būtų skaitomos rusų kalba, — laibai įtikėtina, kad studentai boikotuos jas; klausė, ką šiuo atveju padarytų estų studentai. Iš KGB ir kitų vyriausybinių įstaigų lietuvių kalba beveik išstumta, o rusų jau seniai tapo gero tono arba visiško lojalumo indikatoriumi.

(Bus daugiau)

Mums rašo

KLAIDA DU ŽILINSKUS SUTAPDINUS

Daugiau kaip prieš porą metų gavau žinią, paremtą iškarpą iš "Gimtojo krašto", jog Petras Žilinskas, buvęs veiklus losangeliečių patriotinėse organizacijose bei korespondencijas rašinęs, dabar pensijon išėjęs ir iš Los Angeles išvykęs, esąs tas pats Petras Žilinskas, pasireiškęs raštais "Gimtajame krašte".

Dėmesio į tai tada nekreipiau. Šįmet Amerikos Lietuvių Tarybos Los Angeles skyriui minint 40 metų veiklos sukaktuves prisimintas Petras Žilinskas, kadaise buvęs to skyriaus pirmininku, o kartu privačiose pašnekose atsinaujino kalbos ir apie Petro Žilinsko pavardę "Gimtajame krašte". Tad ir korespondenciją "Naujienoms" rašydama s viename sakinyje įterpiau: "yra ir toks atvejis, kai Alto lyg nepaliko, nes šio minėjimo rengėjai gavo sveikinimo laišką su aukele iš buv. pirmininko Petro Žilinsko, bet laikas nuo laiko jisai nepagaili "Gimtajam kraštui" ir "Tėviškės" draugijai linkėjimų ir sveikinimų".

Dabar skaičiau "Dirvos" 21 nr. Petro Žilinsko, buvusio losangeliečio veikėjo, laišką su paaiškinimu, jog jis neturi ryšių su "Tėviškės" draugija ir nerašo "Gimtajam kraštui", bet jo kaimyniniame mieste esąs kitas asmuo, jam gerai pažįstamas, čia Peter Zlin, o "Gimtajame krašte" Petru Žilinsku žinomas.

Nemalonus dalykas, jog tokiais pat vardais ir tokiomis pat pavardėmis esamų asmenų veikla supainiota. Korespondenciją rašant nei apšmeižimo nei "sumalimo" tikslo neturėta.

Tik iš "Dirvos" sužinojau, jog tuo reikalu Petras Žilinskas kreipėsi į "Naujienas". Klaida turės būti atitaisyta "Naujienose", bet šiai temai čia iškilius, kreipius ir į "Dirvos" redakciją su prašymu šį atsiliepimą išspausdinti.

J. Klauseikis,
"Naujienų" korespondentas

JEI JŪS NORITE SIŪSTI
SIUNTINIŲ - DOVANŲ Į LIETUVĄ IR
VISAS SOVIETŲ SĄJUNGOS DALIS
NAUDOKITĖS PATARNAVIMU PLAČIAI ŽINOMOS
FIRMOS
PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, Inc.

(Licensed by Vnešposyltorg)

VYRIAUSIA ĮSTAIGA

1776 Broadway, N. Y. 10019

Tel.: 581-6590; 581-7729

Siuntiniai, siunčiami per mūsų firmą, paskyrimo vietą pasiekia trumpiausiu laiku. Siuntinių pristatymas garantuotas. Visi muitai apmokami mūsų įstaigose, gavėjas NIEKO NEMOKA.

Prie firmos skyrių yra krautuvės; jose rasite žemiausiomis kainomis pasirinkimui įvairiausių audinių, taip pat maisto produktų, odos avalynės ir kitų daiktų.

Atidaryta kasdien nuo 9 valandos ryto iki 6 valandos vakaro. Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 9 valandos ryto iki 4 valandos popiet.

MŪSŲ SKYRIAI:

Miami Beach, Fla. 33139-1201 17 St.	305 673-8220
Allentown, Pa. — 126 Tilghman Street	435-1654
Baltimore 31, Md. — 1828 Fleet Street	342-4240
Brooklyn, N.Y. 11218 — 485 McDonald Avenue	633-0090
Buffalo 12, N.Y. — 701 Fillmore Avenue	895-0700
Chicago 22, Ill. — 1241 No. Ashland Avenue	486-2818
Chicago, Ill. 60629 — 2608 West 69 Street	925-2787
Chicago, Ill. 60609 — 1855 West 47 Street	376-6755
Cleveland, Ohio 44134 — 5689 State Rd.	(216) 845-6078
Detroit 12, Mich. — 11601 Jos Campau Avenue	365-6780
Herkimer, N.Y. McKennan Rd.	315-866-3939
Hamtramck, Mich. — 11339 Jos. Campau Avenue	365-6740
Chester, Pa. 19013 — 2819 W. 3 St.	215-497-2382
Los Angeles 4, Calif. — 159 So. Vermont Avenue	385-6550
New York 3, N.Y. — 78 Second Avenue	674-1540
New York, 3, N.Y. — 324 E. 9th St.	475-7430
Philadelphia, Pa. 19123 1013 N. Marshall St.	215 WA 5-9878
Phoenix Ariz. 85027 — 22047 N. Black Canayon Hwy.	602-942-8770
Rahway, N.J. — 47 East Milton Avenue	381-8800
Silver Springs, Md. — 1002 Kennebec Ave.	301-589-4464
South River, N.J. — 41 Whitehead Avenue	257-6320
Syracuse, N.Y. 13204 — 515 Marcellus Street	475-9746

Skaitykit ir platinkit
D I R V A

DARBINGAI PRAĖJĘS AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SĄJUNGOS SEPTYNIOLIKTASIS SEIMAS

(2)

Antanas Grinius

SEIMO BANKETAS

ALT S-gos seimo banketas įvyko gegužės 23 d. 8 v. v. puikiam Hyatt Regency viešbutyje, Dearborn, Michigan. Banketą pradedant ALT S-gos Detroito skyriaus pirmininkas Jonas Švoba pasveikino į banketą atvykusius ir padėkojo už jų gausų dalyvavimą. Toliau mesnei programai vesti pakvietė Albertą Misiūną, kuris pirmiausiai pristatė meninės programos atlikėjus: Liuciją Mažeikienę iš Los Angeles, kuri esanti ne tik gera dainininkė, bet ir gera politikė ir aktyviai dalyvaujanti respublikonų partijoje, ir jos akompaniatorių inžinierių studijuojantį Vidą Neverauską.

Liucija Mažeikienė padainavo: Ramunės ariją iš operos Gražina, Vilią iš operetės Linksmosios našlės ir Valsą taip pat Linksmosios našlės. Svečiams ilgai plovant ir prašant Vilią pakartotojo. Milda Švobaitė-Walters solistei įteikė gėlių puokštę, o akompaniatoriui prisegė gėlę prie krūtinės.

Bankete dalyvavo virš 150 žmonių. Albertas Misiūnas pristatė iš toliau atvykusius ir vietinius žymesnius svečius:

Los Angeles: ALT S-gos valdybos nariai: Antanas Mažeika su žmona, Elena Gedgaudienė, Bronius Dūda, Jonas Mockus ir Rūta Sakienė.

Chicagos: inž. Eugenijus Bartkus, Teodoras Blinstrubas, inž. Jonas Jurekūnas su

žmona, inž. Antanas Rudys su žmona, dr. Vyt. Dargis Vaclovas Mažeika su žmona, žurn. Antanas Juodvalkis, žurn. Mečys Valiukėnas, Ignas Serapinas su žmona.

Clevelando: dr. Danielius Degėsys su žmona, Vytautas Gedgaudas ir Aleksas Laikūnas.

East Chicagos: inž. Kazimieras Pocius ir Kazimieras Domarkas.

Philadelphijos: Vincas Gruzdis, Vytautas Matonis ir Algirdas Dilba.

Elizabeth: Jonas Švedas, St. Louis: dr. Povilas Švarcas.

New Yorko: Emilija Čekienė.

Floridos: Vytautas Abraitis.

Toronto: Augustinas Kuolas.

Detroito: šv. Antano parapijos klebonas kun. Alfonsas Babonas, kun. Kazimieras Simaitis, Vytautas Alantas su žmona, Vytautas Kūtkus su žmona ir adv. Raymondas Sakis su žmona.

Šokiams grojo Algio Modesto vadovaujamas Neolithuanų orkestras iš Chicagos. Bendra išvada: salė buvo netinkama banketui ir kaip girdėjau, kai kam, ant kilimais padengtų grindų šokti nepatiko. Šiaip viskas buvo gerai ir gražu. Tik tos pasakiškai viešbučio didelės gėrimams kainos labai malonios buvo.

●●●

Sekmadienį, prieš pradedant seimą, buvo parodytas filmas "Lietuvos preziden-

Dalis ALT S-gos seimo dalyvių diskusijų metu.

J. Gaižučio nuotr.

tas Antanas Smetona", kur matėme prezidentą dalyvaujant švėkšnos miestelyje Lietuvos Nepriklausomybės 10 metų sukakties proga paminklo ir gimnazijos šventinimo iškilmes, Kuno Kultūros namus ir olimpijadą. Filme pavaizduotos prezidento Antano Smetonos paskutinės dienos Lietuvoje, jo atvykimas į Ameriką, iškilmingus sutikimus ir tragiškai gaisre žuvus, palaidojimas.

Darbo posėdis prasidėjo kiek pavėluotai. Prezidiumo stale vietas užėmė pirmininkai: inž. Jonas Jurekūnas, dr. Povilas Švarcas ir Vacys Senuta. Sekretariate: Antanas Vaitėnas, Kazys Domarkas ir Rūta Sakienė.

ALT S-gos skyrių pirmininkai ar jų atstovai padarė pranešimus: Bostono — Vacys Senuta, Chicagos — Ig. Andriūšius, Detroito — Jonas Švoba, Philadelphijos — Vytautas Matonis, East Chicagos — Kazys Pocius, Clevelando — pirmininko K. Karaliaus pranešimą perskaitė Vytautas Gedgaudas, Los Angeles — Rūta Sakienė, St. Louis — dr. Povilas Švarcas, Elizabeth, N. Y. — Jonas Švedas, Omahos skyriaus pirmininko Druktenio pranešimą perskaitė valdybos narė Elena Gedgaudienė, Richmond Hill — Emilija Čekienė ir naujausio Floridos skyriaus — Vytautas Abraitis.

Stasys Šimoliūnas pranešė, kad seimui rengti komitetui skyriai ir atskiri asmenys suaukojo 1,460 dol.

Sekė kiti pranešimai. Juos padarė: Lietuvių Tautinio Sąjūdžio — Eugenijus Bartkus, Amerikos Lietuvių Tarybos — Teodoras Blinstrubas, VLIKO — Vaclovas Mažeika ir Nepriklausomybės fondo — Emilija Čekienė.

Apie Lietuvių kambarį Wayne State universitete papasakojo Vincas Tamošiūnas. Seimo atstovams negalint ten nuvykti ir Lietuvišką kambarį apžiūrėti, Algirdas Vaitiekaitis to

kambario dideles nuotraukas atgabeno į seimo patalpas ir čia atstovai galėjo juos pamatyti.

Seimas pakėlė į garbės narius Oną Biežienę ir Jurgį Kiaunę.

Į naują valdybą išrinko pirmininku Vaclovą Mažeiką ir narius Mečį Šimkų, Mečį Valiukėną, Oną Daškevičienę ir Oskarą Kremerį. Visi chicagiškiai. Į kon-

trolės komisiją: Petrą Didelį, Vytautą Matonį ir Vincą Gruzdį. Visi iš Philadelphijos.

Seimo nutarimų komisijos buvo patiekta daug nutarimų. Priimtųjų perduoti naujai valdybai galutinam jų sutvarkymui. Jie skelbiami atskirai.

Seimas baigtas visiems sugiedant Lietuvos himną.

Floridos lietuvai

PAGERBĖ ŽUVUSIUS UŽ LAISVĘ

Jau nuo 1975 m. West Palm Beach apylinkės lietuviai, Jono Jakubausko, tada buvusio apylinkės pirm. skatinami, Royal Palm Memorial Gardens kapuose, įsigijo savo "sodą" — Lithuanian Garden.

Tuo būdu ir prasidėjo lietuvių glaudus ir darnus bendradarbiavimas su kapų direktoriumi William Baggett. Ir pastarojo iniciatyva, jau nuo 1979 m. lietuviai su savo tautine, trišpalve dalyvauja Memorial Day programoje, tuo būdu pagerbdami netekusius sveikatos ar žuvusius už šį kraštą karius, JAV veteranus.

Šiais metais gegužės 24 d., šios veteranų pagerbimo iškilmės, gausiai dalyvaujant apylinkės lietuviams, kurių dalis net atvyko iš mūsų kaimyninio Pompano Beach, išsiskyrė jau tuo, kad mūsų solistė Ona Jaimėkienė sugiedojo JAV himną. Vainiką prie Nežinomąjo kario paminklo padėjo D. Valodkienė ir J. Stoškūnaitė: juodvi buvo pasipuošusios tautiniais drabužiais, kas jas išskyrė iš pilkos minios tarpo! Vėliavų parade mūsų trišpalvę nešė R. Stoškūnas.

Tenka pasidžiaugti, kad LB apylinkės valdyba, dabar vadovaujama P. Mikšio, surinko tokį gausų būrį tautiečių, panorėjusių kartu su

amerikiečiais, pagerbti šio krašto žuvusius už laisvę.

PRADĖS MEDICINOS STUDIJAS

Andrea Zotovaitė

Andrea išvydo pasaulį Chicagoje, dar tik prieš nepilnus 18 metų; gi ji brendo ir mokėsi, čia Palm Beach apskrityje, nuostabioje Atlanto pakrantėje.

Jos mamytė, dail. R. Zotovienė š. m. V. 22 sukvietė pažįstamų būrį išlydėti Andrea baigusią Cardinal Newman H. S. Nuo šių metų rudens Andrea pradės medicinos mokslų studijas Kalamazoo College, Michigano valstijoje. Taigi, ji taps "bėglė" iš Juno Beach ir sieks medicinos mokslo aukštųjų, savo tėvo gydytojo Zotovo globojama.

Išleisdami iš savo tarpo jaunąją debutantę vietiniai lietuviai jai palinkėjo neužmiršti savo tėvų kalbos, kur tik galint prisidėti prie pavergtos Tėvynės išlaisvinimo ir cum laude užbaigti medicinos gydytojo mokslus.

Br. As.

TAUPYKITE DABAR

Pas mus. Ne visi tarnautojai yra lietuviai, bet kiekvienam skyriuje galima susikalbėti lietuviškai.

UŽ CERTIFIKATUS MOKAME:

7 1/4 % — 6 metų su \$1,000, minimum.

7 1/2 % — 4 metų su \$1,000, minimum.

6 3/4 % — 30 mėn. su \$1,000, minimum.

6 1/2 % — 1 metu su \$1,000, minimum.

VĖLIAVOS DUODAMOS NEMOKAMAI pradėjus naują taupymo sąskaitą. Gausite vieną amerikietišką ir antrą pagal pasirinkimą su stovu. Kitos dovanos duodamos sąskaitos įdėjus atitinkama sumą.

SAVINGS INSURED UP TO \$40,000.00 BY F.S.L.I.

**Saint
Anthony
Savings**

1447 So. 49th Court • Cicero, Illinois 60650

Phone (312) 656-6330

Open Mon., 9-8; Tues., Thurs., Fri., 9-5; Sat., 9-1; Closed Wed.

Juozas Gribauskas, vedėjas

Dar apie 'Lietuvos Atsiminimų' radijo sukaktį

Štai jau dešimtmetis po dešimtmečio švenčiame įvairių įvykių garbingas ilgo ir pasiaukojančio kruopštaus darbo sukaktis. Viena iš jų primena lietuvių tautos, o kartu ir išeivijos skausmą. Tai ilgai užsitęsęs sovietinio komunizmo teroru nepriklausomos Lietuvos užgrobimas. Tačiau ramina viltis, kad krašte lietuviai veda žūtbūtinę kovą prieš okupantą ir čia išeivijoje per 40 metų mes taip pat ieškome galimybių Lietuvos išlaisvinimui ir lietuviybės bei lietuviškos kultūros išlaikymo svetimuose kraštuose. Lietuviams netrūko drąsos ir sugebėjimo tokių galimybių rasti ir kelyje pasitaikančius veikimo sunkumus nugalėti.

Viena tokių lietuviybės skleidimo priemonių buvo ir lietuviškos radijo valandėlės, viena po kitos minėdamos savo nueito nelengvo kelio dešimtmečius. Ne eilinių dešimtmečių skaičių š. m. gegužės 16-17 dienomis paminėjo dr. Jokūbo Stuko vadovaujama "Lietuvos Atsiminimų" valanda New Yorke iš WEVD stoties 40-ties metų įtempto darbo sukaktį, kurios sukaktuvinio leidinio įvade J. Stukas rašo:

"Tu, brangioji Lietuva, esi Mindaugo karalija, garsiųjų kunigaikščių Kęstučio ir Vytauto didžioji žemė!.. Tu esi Donelaitis, Baranauškas, Valančius, Basanavičius, Vydūnas, Kudirka, Maironis, Čiurlionis... Tu knygnešių, savanorių kūrėjų švyturys. Tu Vasario 16-ji su Smetona, Grinium, Stulginskiu. Tu partizanų viltis, tremtinių paguoda. Tu naujo laisvės ryto aušra."

Leidinyje trumpai atvaizduotas tas ilgas 40 metų kelias, kuriuo mintis į Lietuvą vedė visą laiką tas pats radijo direktorius dr. J. Stukas. Minėjimas buvo dvi dienas. Pirmąją dieną vyko gegužės 16-tą Kultūros židinyje, Brooklyne, N.

Y., kuriam vadovavo Irena Vebraitienė. Sveikinimo žodį tarė Lietuvos generalinis konsulas Anicetas Simutis, Tėv. L. Andriekus, OFM, ir JAV LB pirmininkas V. Kutkus. Gauta daug sveikinimų raštu kurių tarpe ir JAV viceprezidento George Bush.

Meninę programą atliko iš Chicagos atvykęs muz. Fausto Strolis vadovaujamas vokalinis vienetas "Vaiva", kurį sudaro daugumoj studentų jaunimas. Jų programa buvo visai skirtinga nuo kitų ligi šiol čia matytų. Tai sulietuvinotos ištraukos iš amerikiečių muzikinių kūrinių ir chumoristiniu atspalviu pritaikytos pačių lietuvių aplinkai su pakeistais mums vietomis žinomais vardais. Pav., "Fiedler on the Roof" ir ypač visiems patiko "Oklahoma" — žemaitija paversta. O taip pat ir iš lietuviškų dainų paimtos atskiros dalys. Tokia "Broadway" muzikine programa ypatingai žavėjosi jaunimas. Visi vaidintojai, kurių buvo apie dešimtį, savo vaidmenis atliko labai taisyklinga gražia lietuvių kalba.

Loreta Stukienė artistus apdovanojo gėlėmis, o "Lietuvos Atsiminimų" radijo direktorius J. Stukas tarė padėkos žodį visiems vienu ar kitu būdu prisidėjusiems, kurie įgalino šią radijo valandą skelbti lietuvišką žodį, dainą ir muziką 40-ties metų tėkmėje. Salė buvo pilna įvairaus amžiaus žmonių, viso apie 400 ir ne visiems užteko vietų sėdėti.

Po koncerto vyko šokiai ir užkandžiai grojant muz. M. Matulionio orkestrui, o rytojaus dieną gegužės 17 minėjimas vyko šv. Trejybės parapijos salėje Newark, New Jersey pradėtas iškilmingomis mišiomis ir tęsiamas koncertu ir banketu. Tai suteikė progą dalyvauti svečiams iš tolimiausių apylinkių ir jų gau-

sumas, tai buvo simbolinis atpildas radijo direktoriui J. Stukui, jo talkininkei Vyčių veikėjai žmonai Loretai ir artimiausiems to radijo talkininkams, bendradarbiams bei rėmėjams. Ir taip "Lietuvos Atsiminimų" radijo programa įžengė į 50-ji dešimtmetį.

E. Čekienė

PLANUOJA TĖSTI OPERINĘ KARJERĄ

Sol. Angelė Kiaušaitė, šiais metais baigusi Curtis Institute dainavimo skyrių, birželio 13 d. Kultūros židinyje, Brooklyne, Baisiojo Birželio minėjime atliks programą.

Š. m. gegužės mėn. 14 d. The Curtis Institute of Music, Philadelphia, Pa. Instituto salėje įvyko iškilmingas aktas, kur baigusiems Institutą buvo įteikta diplomai (48 metinis aktas).

Solistė Angelė Kiaušaitė lankė Institutą 4 metus ir gavo baigimo diplomą iš dainavimo (balso).

Ji yra baigusi Rutgers universitetą Newark, N. J. muziką ir turį bakaluro laipsnį iš muzikologijos.

Ji balsą lavino pas žymiąją solistę Zinka Milanov, iš Metropolitan operos ir kt.

Yra lankiusi Julijard muzikos mokyklą ir Hunter muzikos kolegiją New York.

Ji yra laimėjusi 1 vietą Jaunųjų Talentų pasirodyje 1980 m. YM-YWHA, W. Orange, N. J.

Planuoja tęsti operinę karjerą.

WANTED AT ONCE 1ST CLASS SKILLED TOOLMAKERS

Must have experience in Fineblanking, Tool and Design background a plus. May lead for advancement to managerial position for qualified candidates. Apply call or write to: LOTHAR A. BAUERLE, PRES. KERN LIEBERS USA, INC. 1510 Albon Rd. Holland, Ohio 43528 419-865-2437 (19-25)

Wanted at once Journeymen DIE MAKERS

DALLAS, Texas stamping company needs tool and die makers who can work from blueprints with little supervision. 8 years experience, 2nd shift, 45 hours week. Salary open. We will interview in Detroit soon. Call JOHN WILSON 214-247-9696

PRECISION STAMPING

2115 W. Valley View Lane Dallas, Texas 75234 (23-29)

LB Vidurio Vakarų apygardos pirmininkas Kazys Laukaitis, Lietuvių respublikonų federacijos pirmininkas Anatolijus Milūnas ir Liet. resp. Illinois lygos pirmininkas Algis Regis.

RESPUBLIKONAI PAGERBĖ A. MILŪNĄ

JURGIS JANUŠAITIS

Š. m. gegužės mėn. 16 d. arti dviejų šimtų lietuvių respublikonų, jų bičiulių, politikierių bei kitų tautybių respublikonų atstovų susirinko į Lietuvių tautinius namus, Chicagoje, dešimtą kartą pasidžiaugti atsiektais laimėjimais ir pagerbti šių metų žymiausių ir veikliausių lietuvių respublikoną, Lietuvių respublikonų federacijos pirmininką Anatolijų Milūną.

Salėje šventiška nuotaka. Gera organizuotas banketas, už ką padėka priklauso šio renginio komisijos pirmininkui Pranui Jurkui ir jo talkininkei, Lygos sekretorei Reginai Andrijauskienėi.

Banketą pradėjo komisijos pirmininkas Pranas Jurkus, trumpai pasveikindamas susirinkusius svečius. Lietuvių respublikonų Illinois lygos pirmininkas Algis Regis pasidžiaugė gausiu dalyvių skaičiumi, padėjo už atsilankymą ne tik respublikonams, bet ir jų prieteliams, kurie domisi respublikonų veikla.

Nuolatinė Lygos narė ir talkininke sol. Praurimė Ragienė, dalyviams padedant, sugieda JAV ir Lietuvos himnus.

Vakaro programai vadovavo ilgametis Lygos veikėjas ir prieš dešimtį metų pravedęs pirmąjį Resp. Lygos atžymėjimų banketą dr. Ferdinandas Kaunas. Jis su humoro intarpais apibūdino lietuvių respublikonų veiklą, drauge programą pajavirinant solistės Praurimės Ragienės gražiai padainuotomis dainomis. Solistei akomp. muz. Arūnas Kaminskas. Meninė programa trumpa, bet nuotaikinga, solistės gerai atlikta, svečius maloniai nuteikė.

Regina Andrijauskienė jai įteikė gėlių puokštę, o svečiai palydėjo ilgais aplo-disimentais. Pietų metu Lygos veikėjas Kazimieras Oksas dalyvius supažindino su kitų tautybių respublikonų atstovais bei politikais ir iškilniais svečiais.

Atžymėjimų įteikimui vadovavo pats Resp. Illinois Lygos pirmininkas Algis Regis. Jis plačiau aptarė respublikonų veiklą bendrai, pasidžiaugė geru organizuotumu. Perskaitė prezidento Ronald Reagan malonų laišką, kuriame jis iškėlė lietuvių respublikonų veiklą, nuoširdžiai prisimindamas jo sutikimą Marquette Parke ir sveikino iškilųjį lietuvių respublikoną Anatolijų Milūną, jo pagerbimo progą.

Algis Regis aptarė Liet. republ. federacijos pirminko Anatolijaus Milūno šakotą veiklą, iškėlė jo nuopelnus jungiant į federaciją visus lietuvių respublikonus ir išvardino visą eilę jo atliktų reikšmingų darbų, už ką Anatolijus Milūnas ir buvo išrinktas kaip šių metų žymiausias lietuvis respublikonas ir jam įteikė specialų žymenį-plaketę. Jo gyvenimo palydovei Danutei, nuoširdžiai talkinusiai Anatolijui darbuose, Regina Andrijauskienė, kaip padėkos ženklą, prisegė gražią gėlę.

Ta pačia proga buvo prisiminti ir įvertinti nuolatiniai Lygos talkininkai solistė Praurimė Ragienė ir dr. Ferdinandas Kaunas, jiems įteikti specialūs padėkos raštai.

Pabaigoje pats kaltininkas Resp. federacijos pirmininkas Anatolijus Milūnas išreiškė nuoširdžią padėką už jo išskirtiną pagerbimą ir atžymėjimą. Plačiau žvilgtelėjo į Respublikonų Federacijos, bei Illinois Lygos atliktus darbus. Jis pažymėjo, kad lietuvių respublikonų veiklą jau pripažįsta didžioji Amerikos respublikonų partija, gėrisi lietuvių organizuotumu. Tik vieningai dirbdami, būdami politinėje partijoje gerai organizuoti, galėsime daugiau atsiekti ir daugiau pasitarnausime ir savajai Tėvynei Lietuvai, sakė A. Milūnas. Dešimtas respublikonų banketas praėjo šventiškoje nuotaikoje, jaukiai.

11 DIENŲ KELIONĖ SU 6 DIENOM LIETUVOJ

liepos 15-25, rugp. 15-25\$1,249
rugsėjo 1-11\$1,129
rugsėjo 30 — spalio 10\$1,089

Lankoma: Varšuvoj 2 dienos, Vilniuj 6 dienos, Frankfurtas 1 diena; miegamieji vagonai traukiniu iki Vilniaus ir iš Vilniaus.

Oro kelionės su Lufthansa iš Bostono, New Yorko ir Philadelphiajos. Galima prisidėti ir iš kitų miestų. Vietų skaičius ribotas. Dėl smulkesnių informacijų kreiptis:

BALTIC TOURS

8 White Oak Road
Newton, MA 02168
617 969-1190

Daromi giminių iškviatimo dokumentai

DONELAIČIO MOKYKLA IŠLEIDO

XV ABITURIENTŲ LAIDĄ

Antanas Juodvalkis

Kristijono Donelaičio aukštesnioji lituanistinė mokykla, prisiglaudusi McKay valdinės mokyklos patalpose, Chicagoje, išleido XV-ją abiturientų laidą ir 22 mokiniams š. m. gegužės 30 d. įteikė atestatus. Mokyklos direktoriumi nuo pat įsi steigimo yra mokytojas Julius Širka.

Scena papuošta Lietuvos Vyčiu, Amerikos, Lietuvos ir mokyklos vėliavomis. Stalas, padengtas tautinių raštų staltiese, apkrautas lietuviškomis knygomis, tai dovanos baigiantiems mokyklas (aukšt. ir pradinę). Knygas dovanojo LB vietos apylinkė ir pavieniai asmenys. Mokiniai ir svečiai užėmė vietas. Maršo garsams aidint, įžygiavo abiturientai, dauguma apsirengę tautiniais rūbais ir užėmė jiems skirtas vietas. Sugiedami himnai ir vice-direktorė, rašytoja Danutė Bindokienė pradeda iškilmę. Pristatomi svečiai, kurių tarpe vyskupas Vincentas Brizgys, Tėviškės parapijos klebonas kun. Ansas Trakis, Pedagoginio Lituanistikos Instituto atstovė lektorė Ramutė Plioplytė (pati baigusi šią mokyklą), metraščio mecenatai Zota ir Gediminas Mickevičiai, mokyklos rėmėjai, spaudos atstovai, mokytojai ir pilna salė mokinių bei jų tėvų ir mokyklos draugų. Pasi-gedome švietimo Tarybos pirmininko ar jo atstovo.

Po iškilmės vedėjos Danutės Bindokienės trumpu-tės ir sąmojingos įžangos, direkt. pavad. pradinei mokyklai Ramunė Račkauskienė pravedė pradinės mokyklos pirmiesiems mokiniams pagyrimo lapų įteikimą. Klasės auklėtojų iššaukti, per sceną prabėgo būreliai mažųjų pipiriukų ir besistiebenčių jaunuolių. Dominavo mergaitės, o jų tarpe tik keli berniukai. (Mergaitės yra pareigingesnės ir darbštesnės). Baigusiems pradinę mokyklą mokiniams (6 skyrius), klasės auklėtojai Onai Jagėlienei pristačius, mokyklos direktorius Julius Širka įteikė pažymėjimus, o LB Marquette Parko apylinkės pirm. Birutė Vindašienė ir tėvų komiteto pirm. Alė Steponavičienė, po knygą.

Iškilmės vadovė apgailestaudama pranešė, kad ilgametė šios mokyklos mokytoja Ona Jagėlienė pasitraukia iš mokymo darbo. Padėkojo už darbą ir išreiškė viltį, sąlygoms pagerėjus, grįžti į mokytojos darbą, nes daugelis išėjusių grįžta. Klasės auklėtiniai ir tėvų komitetas mokytoją apdovanojo.

Atestatų įteikimas

Aukštesniosios mokyklos pirmiesiems mokiniams pagyrimo lapų įteikimą, pravedė mokyklų inspektorė Regina Kučienė. Klasių auklėtojai šaukė geriausius mokinius ir scenoje įteikė jiems pagyrimo lapus. Ir čia mergaitės pralenkė berniukus. Buvo keletas mokinių, nepraleidusių nė vienos dienos. Tai tėvų ir vaikų sutarimo ir lietuviškos mokyklos įvertinimo išdava.

Metraščio globėja-redaktorė Regina Kučienė supažindino su metraščio — ATEITIES TILTAS — pavadinimo reikšme, o iškvies-ti bendradarbiai paaiškino, kodėl tokį pavadinimą pasirinko.

Mokyklos vadovybei pristačius, Lietuvių žurnalistų Sąjungos Daužvardžio Fondo valdyba, jauniesiems spaudos bendradarbiams, rašiusiems ne tik mokyklos leidiniuose, bet ir plačiojoje lietuvių spaudoje, įteikė knygą "Žurnalistika". Šią knygą gavo: Lina Didžbalytė, Darius Matonis, Linas Paškus, Ramona Steponavičiūtė, Rūta Stroputė ir Renata Variakojytė.

Baigusiems aukšt. mokyklą atestatus įteikė direktorius Julius Širka, asistuojant vicedirektorei Danutei Bindokienei ir klasės auklėtojai Reginei Kučienei. Knygomis apdovanojo metraščio mecenatas G. Mickevičius, Birutė Pabedinskienė, Vilius Dundzila ir taut. vėliavėle su geležinio vilko stovu — Išganaitis.

Aukštesniąją lituanistinę mokyklą baigė ir atestatus gavo šie abiturientai: Ancevičius Gintas, Buinevičius Gintas, Bork Darius, Didžbalytė Lina, Dirkytė Dana, Jankauskaitė Rūta, Kubilius Tomas, Lesniauskaitė Eglė, Matonis Darius, Pabedinskaitė Marija, Paškus Linas, Pocius Tomas, Putriūtė Laura, Rėklaitytė Elytė, Rimavičius Aras, Stankutė Lionė, Sasnauskaitė Judita, Steponavičiūtė Ramona, švabas Andrius, Stroputė Rūta, Variakojytė Renata ir Vasiliauskaitė Lora.

Baigusiųjų vardu atsi-sveikino klasės seniūnė Ramona Steponavičiūtė, o abiturientai direktoriui ir klasės auklėtojai įteikė dovanas, o kitiems mokytojams prisegė po gėlę.

Naujuosius abiturientus pasveikino klasės auklėtoja R. Kučienė, vyskupas V. Brizgys, kun. A. Trakis, šaulių S-gos V. D. rinktinės pirm. Išganaitis, tėvų komiteto pirm. A. Steponavičienė.

Kr. Donelaičio lit. aukšt. mokyklos mokytojai ir mokiniai 1980-1981 mokslo metais.
J. Tamulaičio nuotr.

nė ir paskutinis — direktorius J. Širka. Visi linkėjo nepasitraukti iš lietuvių gyvenimo, siekti mokslo aukštybių ir dirbti pavergtos tautos išlaisvinimui.

Iškilmė baigta trumpa menine programa, kurią atliko mokiniai. Čigonėlį pašoko VI skyriaus mokiniai, o Juodąjį Jonkelį — abiturientai. Šokius paruošė Dalia Bilaišytė, akordeonais grojo Ina Končiūtė ir Arūnas Polikaitis. Iškilmė baigta mokyklos daina — Su mokslu į rytojų, kurią sudainavo visa mokykla.

Programą gyvai ir nuotaikingai pravedė vicedirektorė, rašytoja Danutė Bindokienė.

Užsklandai

Kristijono Donelaičio lituanistinėje mokykloje veikia pradinė 6 skyrių ir aukštesnioji 4 klasių mokykla. Abiems mokykloms vadovauja ilgametis direktorius Julius Širka, o jam talkina vicedirektorė Danutė Bindokienė, inspektorė Regina Kučienė ir direktoriaus pavaduotojai: pradinei mokyklai — Ramunė Račkauskienė ir renginiams. — Vytautas Gutauskas. Be šių, mokyklose dėsto 13 nuolatinį ir 11 pagalbinių mokytojų. Abejose mokyklose mokosi 230 mokinių, iš jų visa šimtinė aukšt. mokykloje. Mokinių, mokytojų ir tėvų tarpusavis santykiavimas yra pagarbus ir nuoširdus. Mokytojų didžioji dalis yra jauni, dalis baigę šią mokyklą ir Pedagoginį Lituanistikos Institutą. Baigusiųjų abiturientų pusė, pareiškė norą toliau gilinti lituanistines žinias ir įstojo į Pedagoginį Lituanistikos Institutą.

Kristijono Donelaičio lit. mokyklos leidžia laikraštėlį "Pirmuosius žingsnius", kurio šiais mokslo metais išėjo 4 numeriai. Spaudai paruošia mokykl. Danutė Bindokienė, talkina mokykl. Danutė Puodžiūnienė, finansuoja Tėvų Komitetas.

Kiekvienais metais išleidžia ir stambesnę leidinį — mokyklos metraštį. 1980-81 mokslo metų metraštis pavadintas — ATEITIES

TILTAS. Jame rašo aukštesniosios mokyklos mokiniai. Šių metų leidinyje yra įdomių ir stiprių rašinėlių. Leidinys gausiai iliustruotas nuotraukomis iš mokyklos gyvenimo ir reikšmingesnių įvykių.

Leidinio redaktorė Regina Kučienė, viršelis — Jono Tamulaičio, piešiniai — Rimos Stroputės, spauda — M. Morkūno spaustuvė.

Leidinio išleidimą finansavo Zota ir Gediminas B. Mickevičiai.

IZABELĖS MOTEKAITIENĖS DAINAVIMO STUDIJOS MOKINIŲ KONCERTAS

Chicagoje veikia visa eilė studijų: baleto, muzikos, dainavimo, kurios metų užbaigtuvėms suruošia visuomenei koncertus-pasirodymus.

Operos solistės Izabelės Motekaitienės dainavimo studijos mokinių koncertas įvyko š. m. gegužės 31 d. Jaunimo Centro salėje. Pasirodė studijos mokiniai-ės, padainuodami po dvi-tris daineles. Akompanavo muzikas Manigirdas Motekaitis (mokytojos sūnus). Studijoje mokosi lietuviai ir kitataučiai. Amžius įvairuoja nuo jaunuolių iki subrendusių.

Programą atliko:

Teri Lee ir George Ferro žaičiai, A. ir A. Raulinai-Dalia Polikaitytė ir Audrė Budrytė solo ir duetu, Leonardas Garlauskas, subrendęs tenoras, Mary Baker solo, Dalia ir Arūnas Polikaitiai (solo ir duetas), Kim Hofmeister ir Teri Lee Ferro (duetas) Donna Bajalis (solo), Sharon Pezan (subrendusi), Anna Pozarniuk (solo, lietuvių) ir Tadas Rūta, bosas, solo.

Yra jau gerai pažengusių ir gerokai prasilavinusių. Iš visų išskirtinas yra Tadas Rūta, dažnokai pasirodęs įvairiomis progomis scenoje, atlikdamas programas.

Didelėje Jaunimo Centro salėje, žiūrovų buvo mažoka. Tai daugiausia tik tėvai, giminės ir draugai. Studijos vedėja I. Motekaitienė buvo apdovanota gėlėmis. Po programos buvo vaišės,

kuriomis pasirūpino tėvai, vadovaujami Aldonos Budrienės.

BIRŽELIO TRĖMIMŲ MINĖJIMAS

Chicago Lietuvos Tarybos rengiamas baisiųjų birželio trėmimų minėjimas įvyks šia tvarka:

Sekmadienį, birželio 14 d. 10 val. vėliavų pakėlimas Marquette Parko parapijos aikštėje.

10:30 val. pamaldos š. M. Marijos Gimimo parapijos bažnyčioje. Šv. Mišias atnašauja ir pamokslą sako kleb. Antanas Zakarauskas. Gieda parapijos choras, diriguojamas Antano Lino. Vargonais groja Kazimieras Skaistgirys.

10 val. pamaldos Liet. Ev. Liut. Tėviškės parapijos bažnyčioje Pamaldas laiko kun. Ansas Trakis.

Tuojuo po pamaldų akademija parapijos salėje. Kalbėtojai: gen. kons. J. Daužvardienė ir žurn. Vytautas Kasniūnas.

Meninę dalį atlieka Lietuvių Pedagoginio Instituto studentės Indra ir Gailė Antanaitytės.

Lietuvių visuomenė kviečiama gausiai dalyvauti. Organizacijos pamaldose dalyvauja su savo vėliavomis.

Chicago Lietuvos Taryba

Skaitykit ir platinkit
D I R V Ą

PATTERN MAKER-FLORIDA

Steel and gray iron foundry needs experienced Pattern Maker. Must also have working knowledge of gaging and risering mounting and estimating. Good starting salary, profit sharing and insurance. Send resume: CAST METALS CORP. OF FLORIDA, Route 3, Box 308, Tampa, Fla. 33619. (22-31)

AUTO BODY

Immediate opening for unit body & frame person. Experience a MUST. Full company benefits. Call DICK WILLIAMS

McGOWEN FORD

215-649-4600

(24-26)

WANTED 1ST CLASS TOOL MAKERS

Must be able to set up work from blue prints & close tolerance. Experience fool maker, must be capable of doing very fussy contour surface grinding with 8 to 10 years of experience. Opportunity for advancement to supervision and/or management. Excellent wage and fringe package, will help defray moving expense. Contact W. CORNELL

PIVOT PUNCH CORP.

6550 Campbell Blvd.

Lockport, N. Y. 14094

(716) 625-8000

(24-25)

CHICAGO

PAGERBS STASĮ P. BALZEKĄ

Stasys P. Balzekas Sr.

Balzeko Lietuvių Kultūros muziejus, kaip kiekvienais metais, taip ir šiais, ruošia metinį savo banketą, kuris bus birželio 21 d., sekmadienį, Drake viešbučio Gold Coast salėje 140 E. Walton St., Chicagoje. Pradžia 6:30 val. vak. (kokteiliai), vakarienė — 8 val. vak. Banketo vadovas Stasys Balzekas III.

Tokių banketų metu Liet. Kultūros muziejus vienkartinai pagerbia ir pasižymėjusį žinomą asmenį. Šiais metais ta garbė atitenka Stasiui P. Balzekui (Sjr.), įvertinant jo veiklą kultūrinėje, visuomeninėje ir prekybinėje plotmėje, kaip "Man of the Year".

Stasys P. Balzekas gimė 1893 m. Lietuvoje. Pramonės kalvio amato Lietuvoje, atvyko į JAV 1912 m. tikslu pramokti dar daugiau amato srityje ir grįžus Lietuvon atidaryti mašinų dirbtuvę. Tačiau pamėgo šį kraštą ir pasiliko jame gyventi. Chicagoje pradžioje dirbo kaip kalvis, vėliau atidarė mėsinę, dar vėliau net tris mėnesines turėjo. Siekdamas daugiau mokslo jis įstojo į Valparaiso universitetą Ind. 1919 m. Dar la nkydamas universitetą, jis buvo operatorius kino teatruose ir pardavinėjo automobilius. Grįžęs Chicago, jis vertėsi baterijų gamyba ir pardavinėjo automobilius. Gi 1926 metais atidarė naują automobilių parduotuvę 4030 Archer Ave. Nuo 1933 m. iki dabar yra Chrysler-Plymouth agentas ir vienas iš seniausių automobilių pardavimo savininku Chicagos mieste.

Stasys P. Balzekas ir jo žmona Emilija yra veiklūs lietuvių tarpe, tiek visuomenine, tiek kultūrine prasme. St. P. Balzekas buvo vienas iš steigėjų Lietuvių Kultūros muziejaus ir nuolatinis finansinis jo rėmė-

jas. Jis buvo pirmininkas Lietuvių Prekybos Rūmų, Balzeko mašinų prekybos direktorių pirmininkas ir kitų organizacijų narys. Jis turi vieną sūnų Stasį Balzeką Jr. Balzeko mašinų parduotuvės prezidentą bei įkūrėją ir prezidentą Balzeko Lietuvių Kultūros muziejaus ir daugelio kitų organizacijų narys arba direktorius. Stasys P. ir Emilija Balzekai turi trejetą vaikų, būtent: Stasį III advokatą, tarnaujantį aukštoje pareigoje Balzeko automobilių prekyboje, Robertą — "Options Market" tarnyboje ir Karolę Renę, Emory universiteto "business administration" studentę, kuri yra Emory muziejaus valdybos narė.

J. P-kas

ALGIRDAS BUDRECKAS šaulių literatūrinėje popetėje gegužės 17 d. šaulių namuose Chicagoje skaitęs savo eilėraščius iš poezijos rinkinio "Prie tėvynės aukuro".

DZŪKŲ DIENOMS CHICAGOJE PRAEJUS

Šiais metais Dzūkų Dienos Chicagoje įvyko gegužės 16-17 dienomis, Jaunimo Centre. Dzūkų draugijos pirmininkas P. Nedas savo trumpa kalba pasveikino visus svečius ir pakvietė grąžią dzūkų J. Drutytę praveisti meninę programą, kurią atliko dzūkai dainininkai: Margarita Momkienė, Jonas Vaznelis ir akomponiatorius Al Vasaitis.

Po meninės programos, buvo pakviestas kun. Borevičius sukalbėti maldą. Po to, pagal dzūkų vaišingumo paprotį, prasidėjo vakarienė. Patiekalai sekė vienas po kito ir vienas už kitą skanesni. Vaišių organiza-

BOSTONO LIETUVIAI

ELENOS JUCIUTĖS "ĄŽUOLYNĖLIS"

Jono Vanagaičio šaulių kuopa Bostone, gegužės 31 d. Tautinės S-gos namuose So. Bostone, surengė Elenos Juciutės naujos knygos "Ąžuolynėlis" su t i k i mą. Renginį pradėjo kuopos pirmininkas Povilas Tyla. Jis įteikė gėlių puokštę knygos autorei, o tada paprašė Naujosios Anglijos šaulių rinktinės pirm. inž. Juozą Stašaitį vadovauti programai.

Stašaitis pastebėjo, kad Sibiro kankinė Elena Juciutė esanti didžioji Lietuvos tragedijos ir lietuvių kančios liudininkė. Pirmoji jos knyga iš jos pačios išgyvenimų buvo "Pėdos mirties zonoje". Dabar jau esanti antroji — romanas. Supažindinimui su knygos autore ir jos nauja knyga pakvietė rašytoją Stasį Santvarą.

Rašytojas Santvaras pradėjo, jog jis tikėj, kad Elenos Juciutės ši nauja knyga nebus paskutinioji. Visus labai nustebinusi 1974 m. knyga "Pėdos mirties zonoje". Ta knyga buvusi išgraibstyta ir buvo leidžiamos naujos laidos. Joje aprašomi jos pačios ir likimo draugų tragedija ir išgyvenimai Sibire. Naujoji knyba "Ąžuolynėlis" jau yra kito stiliaus. Tai okupuotos Lietuvos ūkininkų tragedija. Visas vyksmas vyksta žemaitijoje. Šioje knygoje labai vaizdžiai aprašyta Lietuvos ūkininkų sodybų likvidacija.

torė O. Paulienė, tikrai nusipelnė pagarbos už tokią puikią vakarienę. K. Repšys gerai aprūpino atsigaiviniams. Pasivašinus, visus sukėlė ant kojų graži muzika, vadovaujant L. Bichnevičiui. Šoko visi pagyvenę ir jauni, ir stori ir ploni, net stebėtis reikėjo, kaip tie su sidabriniais plaukais dzūkai, taip mikliai visokias figūras išraito, tokių net Dzūkijoje neteko matyti...

Programa neapsiėjo ir be dovanų, kurios buvo paskirstytos loterijos būdu. Didžiąją loteriją organizavo V. Daras. Už vertingas dovanas ir auksas buvo pagerbti: Jonas Motiejūnas, Baltic Bakery sav. Ankus ir O. Rumšienė. Mažąją, labai gausią loteriją organizavo A. Pilelienė. Tai buvo tikras laimės šulinys ir prie jo prieiti ir pamėginti laimę, reikėjo stovėti eilėje. Susirinkusieji nesigailėjo pakrapštyti pinigines, nes žinojo, kad dzūkai pelną skiria kilniems tikslams.

Vakaras prabėgo labai draugiškoje, jaukioje nuotaikoje. (vg)

Po oficialaus supažindinimo su autore ir jos knyga, vyko šaulių kuopos moterų paruoštos vaišės.

Susirinkę kalbėjosi ir leido laiką prisimindami abi autorės knygas ir jos išgyvenimus. Visa eilė atsilankiusių išgijo šią naują knygą, o autorė jiems pasirašė.

Parengime buvo ir dar viena Sibiro kankinė Ona Mileikienė, kuri pačioje Sibiro šiaurėje praleido net dvyliką kančios metų.

• Birželio išvežimų ir su-

kilimo minėjimas įvyks ši šeštadienį, birželio 13 d. 6:30 val. vakaro šv. Petro lietuvių parapijos bažnyčioje So. Bostone. Bus pamaldos už žuvusius ir kenčiančius Sibire ir kitur, o po mišių salėje po bažnyčia kita minėjimo dalis. Kalbės Elena Juciutė, meninė dalyso listas B. Povilavičius ir akt. K. Barūnas. Visi dalyvaukime.

Birželio 14 d. Bostono mieste prie City Hall 12 val. rengiama demonstracija prieš pabaltiečių "holocaust". Rengia latviai, lietuviai ir restai. Bus pakeltos vėliavos, bus kalbėtojai.

Kalifornijos lietuviai

Brenwood-Westwood simfonijos orkestras, Los Angeles miesto 200 metų jubiliejaus proga atliko komp. G. Gudauskienės kūrinį "Los Angeles vaizdai" kovo 8 d. Nuotraukoje iš kairės: Liet. konsulas V. Čekanauskas su ponija, pianistė Raimonda Apeikytė, dirigentas Alvin Mills ir komp. Giedrė Gudauskienė.

"ŽIVILĖ" LOS ANGELES SCENOJE

Los Angeles Dramos sambūrio aktoriai suvaidins živilę trijų veiksmų legendą birželio 28 d., sekmadienį, 1:30 val. p. p. Thomas King Junior High School salėje, 4021 Fountain Ave. poras blokų į rytus nuo Sunset Blvd. Šis pastatymas yra skiriamas mūsų tautos tragiškųjų birželio dienų paminėjimui. Visi kviečiami šiame vaidinime dalyvauti ir prisiminti mūsų tautos skaudžiausias dienas.

Po vaidinimo parapijos viršutinėje salėje ruošiamas trumpas Los Angeles Dramos Sambūrio teatro vadovės Dalios Mackialienės, laimėjusios teatro premiją, pagerbimas. Svečiai bus vaišinami šampanu ir užkandėliais.

Be to, tą dieną, tuoj po pamaldų apatinėje parapijos salėje Lietuvos Dukros duos gardžius lietuviškus pietus, ir visi pasisotinę galės vykti į vaidinimą.

• Rev. dr. Oven C. Norem, buvęs paskutinis Amerikos pasiuntinys Nepriklaumai Lietuvai, turėjo stiprų širdies priepuolį ir po to net du kraujo išsiliejimu. Dabar yra gydomas New Port, Cal, ilgesnio gydymo ligoninėje. Ligonis gauna daug užuojautos laišku, Mrs. O. C. Norem adresas: 2949 Ellesmere, Costa Mesa, Cal. Telef. (714)

545-5297. Ji laiškus jam pristato ir perskaito.

Dr. Oven C. Norem yra autorius labai vertingos knygos: "Timeless Lithuania".

• Vladas Pažiūra, šv. Kazimiero lietuvių parapijos vadovybės prašomas, sutiko ir sekančiais metais būti šv. Kazimiero šeštadieninės mokyklos vedėju.

• Šv. Kazimiero lietuvių parapijos 40 metų jubiliejus ir kartu tradicinė Lietuvių Diena įvyksta birželio 21 dieną. Išskilmės vyks parapijos sodyboje ir Marshall High School salėje. Bus išskilmingos vyskupo laikomos pamaldos, parodos, koncertinė dalis, pietūs ir t.t. Visi kviečiami dalyvauti ir būti liudininkais šios istorinės deinos.

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

WANTED AT ONCE JOURNEYMEN
OR 1ST CLASS SKILLED
AUTOMATIC SCREW
MACHINE
SET UP AND OPERATORS.
Must be experienced in New Britain
& Davenport Machines. For expanding
multiple spindle screw machine
shop. Be able to set up work from
blue prints & close tolerance. Paid
benefits, good pay overtime.
NOLTE SCREW
MACHINE PRODUCTS
5095 CROOKSHANK ROAD
CINCINNATI, OHIO 45238
513-922-3622 (24-30)

\$\$ VEHICLE BARGAINS \$\$

JEEPS, CARS, TRUCKS

AVAILABLE THRU GOVERNMENT AGENCIES IN YOUR AREA.

MANY SELL FOR UNDER \$200.

Call 602-941-8014, Ext. 4669

FOR INFORMATION ON HOW TO PURCHASE.

(24-27)

DR. DOVAS ZAUNIUS (65)

Dr. Albertas Gerutis

Išžudoma tilžiškių Jagomastų šeima

Iš E. Simonaičio pasakojimų apie jo šiuropius išgyvenimus šioje vietoje tepaminėsiu, kad kaliniai buvo pristatyti prie akmenų laužymo. Apie kalinių darbą Simonaitis pasakojo:

"Tų kalinių darbas buvo nešti akmenis iš "Steinbruch" (akmens laužyklų) ir reikėjo nešti apie 180 pakopų. Ant nugaros uždėdavo kelias sukaltaas lentas, o ant jų uždėdami dideli akmenys ir laiptais reikėjo nešti akmenis viršun. Kas nepajėgė akmenų nunešti ir užėjo viršun be akmenų, buvo stumiamas pro tvorą į tarpekį, kur stovėjo esesininkas su šautuvu, ir tas buvo tuojuo nušauamas. Todėl visi stengėsi, kiek bepajėgdami, akmenis užtempti".

Taigi tokį darbą dirbdamas bus greičiausiai žuves kalinys Martynas Reizgys, su kuriuo, kaip jau minėjau, ir man teko Klaipėdoje kiek bendrauti. Jis priklausė tai kategorijai ūkininkų, kuriuos vieną kartą Stasys Lozoraitis, Lietuvos diplomatijos šefas, kalbėdamas apie jo pažintus tėviškes ūkininkus, apibūdino kaip "Pilviškių lordus". Ir Martynas Reizgys buvo Mažosios Lietuvos lordas, suaugęs nenutrūkstamais saitais su savo gimtąja žeme, bet toks pat drąsus savo tautos teisių gynėjas. Jis žuvo nuo vokiečių bei vokiečių, kurie siekė jo pražūtį, kerštaudami už jo nepalaužiamą lietuviškumą.

Grįžtu prie Simonaičio. Po kurio laiko, po nepakeliamo darbo, kroniško badavimo ir paniekinimų (vienas gestapininkas jam išmušė šešioliką dantų! Kitu atveju buvo taip: "Po kelių dienų mane iššaukė ir perkėlė į kitą bloką. Lygiai didįjį penktadienį buvau dar su dviem kaliniais pašauktais į atskirą bloką, kur kaliniai buvo mušami. Ir aš gavau smūgius ryškėmis ir tada mus varė — turėjome bėgti — į bunkerį. Šunys mus puolė ir vijosi, kandžiojo. Ten reikėjo tris dienas išbūti prie vandens ir duonos, kurios porcija buvo dar mažesnė, ne kaip paprastai. Bunkeryje buvo taip ankšta, jog vos galima buvo stovėti. Įsivaizduokite, tris dienas stovėti! Velykoms mane išleido ir tuojuo perkėlė į drausmės kuopą, vokiškai vadinamą "Starkompanie". Joje šibuvau tris mėnesius su viršum") jis buvo išvežtas į Dachau koncentracijos stovyklą, netoli Muencheno. Kai, dar būdamas Mauthausene, jis turėjo eiti į raštinę, Simonaitis man patikslino: "Eiti pasakyta per daug, nes aš galėjau tikrai rėplioti".

Ant Mauthauseno stovyklos vartų buvo padėtas užrašas: "Arbeit adelt" (darbas kilminas, daro kilmingą). Kaliniai sakydavo, kad mes dabar visi esame bajorai...

Simonaičiui esant Dachau koncentracijos stovykloje, karas pasibaigė. Jis stebuklingu būdu susilaukė karo galo ir išliko gyvas.

Tokia trumpais žodžiais buvo Erdmono Simonaičio Golgota vokiečių kalėjimuose ir koncentracijos stovyklose. Jo ir kitų susipratusių lietuvių kančios susietos su lietuvių kova už savo žemę, už gimtąją kalbą, už teisę būti šeiminkais savo namuose!

Bet su Simaičiu, Reizgiu ir Simonaičiu dar toli gražu nesibaigia kankinių sąrašas.

58. Išžudoma tilžiškių Jagomastų šeima

Nuo vokiškųjų nacių siautėjimo skaudžiai nukentėjo ne tik Klaipėdos krašto, bet ir Užnemunio Mažosios Lietuvos (Rytprūsių) lietuviai. Jau nekalbant apie įvairius paniekimus bei kitokius išsišokimus, kuriuos turėjo pakartotinai pakelti Rytprūsių lietuviai, tarp jų ir tokia kilni asmenybė kaip rašytojas Vydūnas, savo gyvybes už lietuviškumą turėjo atiduoti visa Tilžės lietuvių Jagomastų šeima: Enzys Jagomastas ir žmona, Ona Jagomastaitė-Vilmantienė (duktė), jos vyras Mecklenburgas-Vilmantas, be to, Enzio Jagomasto abu sūnūs Dovas ir Jurgis.

E. Jagomasto šeima buvo paskutiniojo

prieškarinio dešimtmečio Mažosios Lietuvos lietuvių tautinės veiklos branduolys. Pats Jagomastas turėjo įsigijęs spaustuve, leido lietuviškus laikraščius bei knygas, visą amžių dirbo tautinį lietuvišką darbą. Išauklėjo lietuviškoje dvasioje vaikus, kurie irgi įsijungė į tautinį darbą. Dukters Onos vyras Mecklenburgas, nors ir vokiečių, taip pat sutapo su lietuvių. Jagomasto šeimos leistas "Naujasis Tilžės Keleivis" buvo vienintelis Užnemunio Mažosios Lietuvos lietuvių periodinis leidinys, turėjęs pakelti metų metais iš vokiečių įstaigų didžiausių skriaudų bei persekiojimų. Apie Oną Jagomastaitę-Vilmantienę "Lietuvių Enciklopedijoje" Dr. Martynas Anysas, tarp kita, rašė: "1919-20 tarnavo Lietuvos pasiuntinybėje Berlyne kanceliarijos vedėja. Vėliau dirbo tėvo spaustuvelyje Tilžėje ir redagavo tėvo nuo 1924 leidžiamą Naująjį Tilžės Keleivį. 1936 pavasarį vyr. vokiečių spaudos teismui atėmus jai redaktorės teises, toliau teko laikraštį redaguoti pusiau slapta".

Pagal "Lietuvių Enciklopediją" "Naujasis Tilžės Keleivis" ir "Jagomasto Lietuwiszkos Kalendros" buvo vokiečių sustabdyti 1940. IX. 2, uždraudus bet kurį raštą lietuviškai spausdinti.

Apie E. Jagomasto sūnaus tas pats autorius rašo: "Dovas, Enzio sūnus, mokėsi Tilžės gimnaz., baigė Aušros gimn. Kaune studijavo VDU hum. mokslų fak., dalyvaudamas Mažosios Lietuvos vyrijoje. 1935 grįžo į Tilžę, talkino tėvui, rašydamas Naujajam Tilžės Keleiviui ir Jagomasto Lietuwiszkos Kalendroms", 1941 persikėlė į bolševikų okupuotą Lietuvą.

Jurgis (g. 1917. V. 13), Enzio sūnus, baigęs Tilžės gimn., nuo 1937 VDU studijavo hum. mokslų fak., 1940 persikėlė į Vilniaus univ. Aktyvus Mažosios Lietuvos vyrijo naarys."

1941 m. pavasarį visa Jagomastų šeima buvo priversta išsikelti į tuo metu dar laisvą Lietuvą, kur apsigyveno Vilniuje.

Nors "Lietuvių Enciklopedija" to nemini, bet po antrojo pasaulinio karo Vakarų Vokietijoje ejęs "Keleivis" rašė (1950. VII. Nr. 1), kad kartu sušaudyta ir E. Jagomasto žmona. Apie tai, kaip gestapininkai žiauriausiu būdu išžudė visą šeimą, tas pats laikraštis patikslino: "Staiga vienas baisus Tilžės hitlerininkas sužino, kur Jagomastai gyvena. Tuojuo visas jų būrys 1941 m. rugpiūčio mėn. 23 d. įsiveržia į Jagomastų šeimą. Tada Jagomastas, jo žmona, sūnus, duktė ir žentas Vilmantas hitlerininkų sušaudomi".

Pokarinėje Mažosios Lietuvos spaudoje Vakarų Vokietijoje ("Keleivyje") ir Kanadoje "Lietuvos Pajūris") protarpiais rašyta apie Jagomastų šeimos niekšišką išžudymą. "Lietuvos Pajūris" (1964 m. Nr. 4) tuo reikalu rašė: "Kur Jagomastų žudikai? — taip klausia mus mūsų skaitytojas J. Gobis iš Clevelando. Jis rašo:

"1941 m. rugsėjo 23 d. Vilniuje naciai išžudė Jagomastų šeimą, ir lietuviai nieko iki šiol nepadare, kad žudikai būtų nubausti. Enzys Jagomastas buvo rimtas lietuvių veikėjas Tilžėje ir savo vaikus išauklėjo lietuviškai. Jagomastai buvo be teismo nacių nušaudyti. Apie jų nuopelnus lietuvių tautai ir Lietuvai rašoma Liet. Enciklopedijoje.

Mūsų lietuviška pareiga iškelti bylą Jagomastų žudikams, o tam tikslui reikia žinoti, kieno įsakymu ta žmogžudystė buvo įvykdyta. Reikia manyti, kad tie Vilniaus miesto "valytojai" tebėra gyvi ir laisvi. Jei nebūtų čia reikalingų liudytojų, tai jų rastųsi Vilniuje".

"Lietuvos Pajūrio" redakcija padėjo tokią pastabą: "Kiek teko sužinoti, Jagomastų šeimos nužudyme dalyvavo keli žinomi Tilžės gestapininkai. Kad juos suradus, reikia daug laiko, lėšų ir paieškojimų padaryti. Tik ar mes savomis jėgomis tai pajėgsime padaryti?"

žudikus nubausti reikėtų. Čia eina reikalaas ne apie atkeršijimą, bet atiduoti teismui tuos asmenis, kurie įvykdė šurpią žmogžudystę. Ir tai reikėtų padaryti skubiai, nes nuo 1965 metų balandžio mėn. kriminaliniai karo nusikaltėliai pagal VF Vokietijos įstatymus nebegali būti traukiami atsakomybėn ir teisiami. Tai, žinoma, labai apgaailėtina, nes tokiu būdu žmogžudys, tam tikrą metų skaičių slaptęsis nuo bausmės, daugiau nebegali būti teisiamas".

Neatrodo, kad tuo reikalu būtų buvę kas daugiau padaryta.

Kitas žymus Rytprūsių lietuvių veikėjas — Vilius Mačiulaitis (gimęs 1895. VI. 17 Karklyno kaime, Stalupėnų apskrityje) — pateko į Sachsenhauseno koncentracijos stovyklą. Apie jį "Lietuvių Enciklopedijoje" rašoma: "1923 prisidėjo prie Vokietijos Lietuvių susivienijimo ir išrinktas jo pirmininku. Veikliai kovojo už Prūsų lietuvių teises ir už tai visokeriopai persekiotas. Paėmus valdžią nacionalsocialistams ir lietuvių persekiojimui dar padidėjus, M. 1940 gestapo suimtas, laikytas Tilžės, Ragainės kalėjimuose ir pagaliau uždarytas Sachsenhauseno koncentracijos stovykloje, iš kur 1945 amerikiečių kariuomenės išlaisvintas. Gyvena Lue nebūrgė, V. Vokietijoje".

Buvodamas Luenebūrgė, aš pats Vilių Mačiulaitį kelis kartus aplankiau.

Prie vokiškojo necizmo aukų reikia priskaičiuoti ir Valterį Banaitį, 1918. IX. 26 gimusį Karaliaučiuje, bet užaugusį Tilžėje, tame mieste žinomos susipratusių lietuvių šeimos narį. Kai naciai ėmė vis pikčiau siautėti prieš Užnemunio Mažosios Lietuvos lietuvių, V. Banaitis kaip gimnazistas 1937 m. slapta pasitraukė į laisvąją Lietuvą. 1939 Kaune baigė "Aušros" gimnaziją. Būdamas vispusiškių gabumų, jis mokėsi muzikos, bet studijavo ir Vytauto Didžiojo universitete Kaune. Po karo jis dirbo Free Europe radijuje Muenchene, buvo ACEN organizacijos atstovas Bonnoje, veikliai dėdamasis į kiekvieną lietuvišką darbą Vakarų Europoje.

59. Rudojo ir raudonojo pragaro aukos

Be abejo, ne mano tikslas studijoje apie Dr. Zaunių sudarinėti sąrašą lietuvių, kurie nukentėjo nuo nacių (ir nenacių!) persekiojimų. "Lietuvos Pajūris" 1970 m. Nr. 3 paskelbė tuo metu Mont Vernon, N. Y., gyvenusio Dr. Domo Jasaičio atsišaukimą. Jis skelbė, kad "susitaręs su Lietuvos Tyrimo Institutu", pasiryžęs parašyti knygą "apie nacionalsocialistinį genocidą Lietuvoje ir kad jis toje knygoje žadąs paliesti ir nacių atliktą genocidą Mažojoje Lietuvoje, laikotarpyje nuo 1939 m. kovo mėnesio (kai Hitleris okupavo Klaipėdą) iki 1944 metų galo, kada vokiečių kariuomenė turėjo iš Mažosios Lietuvos pasitraukti".

Autorius norėjo turėti duomenų, "1939-1944 periodo metu, kiek mažlietuvių buvo nužudyta? Kur? Kada? Kokiokis aplinkybėmis? Kiek buvo uždaryta kalėjimuose? Koncentraciniuose lageriuose? Kiek šiaip nukentėjo?"

Dr. Jasaičio užmojis turėjo apimti taip pat Užnemunio Mažąją Lietuvą. "Kiek buvo mažlietuvių buvusioje Rytprūsių provincijoje (dabartinėje Kaliningradskaja Oblast)? Kas su jais atsitiko? Kiek jų liko? Kur? Kiek ir jų pasitraukė į Vakarus?"

Neteko patirti, ar iš viso atsišaukimas turėjo atgarsio ir ar autoriui pavyko duomenų surinkti. Man nežinoma, ar iki šiol kas kitas tuo reikalu daugiau susidomėjo ir duomenis telkė. "Keleivis" 1956 metų No. 3 (56) paskelbė "Dachau, Mauthausen, Buchenwald, Oranienburg, Sachsenhausen, KZ-uose (koncentracijos stovyklose) ir kalėjimuose ir Vilniuje nukankintų Mažosios Lietuvos lietuvių" sąrašą. Sąrašas apima 31 pavardę. Žuvusiųjų sąrašas nėra pilnas, lygiu būdu kaip nesumini visų pavardžių to paties laikraščio paskelbtas sąrašas tų asmenų, kurie buvo kalinami ar laikomi koncentracijos stovyklose (kai kurie po daugiau kaip penkerius metus), bet susilaukė išsilaisvinimo.

Jeigu vis dėlto miniu keliolika Klaipėdos krašto ir Didžiosios Lietuvos lietuvių, nustoju gyvybės ar išgyvenusių "nacių pragaro" kančias, tai darau todėl, kad su jais man teko vienaip ar kitaip bendrauti. (Bus daugiau)

**ŠAULIŲ KULTŪRINĖ
STOVYKLA WASAGOJE**

Vilniaus šaulių rinktinės Kanadoje pirmoji 3-jų dienų Kultūrinė stovykla, su įvairia programa, įvyks Tėvų Pranciškonų stovyklavietėje, New Wasaga, Ontario, prie Georgian Bay ežero (Wasaga Beach) birželio 26, 27 ir 28 dienomis. Stovykla prasidės penktadienį ir baigsis sekmadienį 4 val. po pietų.

Stovyklą globoja ir visus paruošiamuosius darbus atlieka Vl. Pūtvio šaulių kuopa Toronte.

Stovyklavietė apima 25 akrų plotą, yra tik 5 minutės kelio nuo garsaus Georgian Bay ežero paplūdimio, kuris savo išvaizda primena lietuviškąją Palangą. Stovyklavietė turi salę ir poilsio pastatus, kuriuose gali stovyklauti iki 150 asmenų.

Kviečiami visi šauliai-ės iš Kanados ir JAV, kartu

ir šaulių bičiulius, ypač jaunimą šioje Vilniaus šaulių rinktinės stovykloje dalyvauti.

Šeštadienį, birželio 27 d. vakare įvyks Jaunimui pobūvis ir šokiai, veiks valgių ir gėrimų bufetas, loterija. Šeštadienį paskaita skaitys L.S.S.T. garbės pirmininkas prof. Vaidevutis Mantautas. Sekmadienį paskaitą skaitys K.L.B. Krašto valdybos vicepir. inž. J. Daunys, tema — Sibiro trėmimai ir Lietuvių Tautos 1941 metų sukilimas.

Pamaldas laikys Tėvai Pranciškonai. Šauliai dalyvauja uniformuoti su vėliavomis.

Mokestis už stovyklą viešnam asmeniui, įskaitant maistą, nakvynę ir registraciją tiksliai 33 dol. vienai dienai 19 dol.

Norintieji šioje stovykloje dalyvauti, prašomi nedelsiant iki birželio 15 d. registruotis, raštu ar tele-

fonu pas stovyklos vedėją St. Jokūbaitis, 23 Alhambra Ave., Toronto, Ont., Canada M6R 2S4. Tel. 1-416-537-2869.

• Kar. A. Juozapavičiaus šaulių kuopa Clevelande pakviesta dalyvauti Kultūrinėje stovykloje Kanadoje, Wasagoje. Norintieji važiuoti smulkesnių informacijų gali gauti kreipdamiesi į P. Vencių tel. 942-5989.

**PAKRIKŠTYTOS LAPŠIŲ
DVYNUKĖS**

Gegužės 24 d. Detroito Dievo Apvaizdos Kat. Bažnyčioje klebono kun. Kriščiūnevičiaus buvo pakrikštytos Nijolės ir Algio Lapšių iš Bloomfield Hills, Mi. dvynukės. Audros - Irenos krikšto tėvai buvo Rita Norkutė iš New Yorko ir Aloyzas Petronis iš Bostono.

Nidos-Juzės krikšto tėvai buvo Virginija ir Anatolius Butai iš Washington, D. C. Po to Lapšių rezidencijoje Bloomfield Hills buvo giminių ir artimųjų šaunus priėmimas. Svečių buvo iš Bostono, Chicagos, Clevelando, Detroito, Washingtono ir kt.

Irena Jansonienė (Nijolės motina) iš Cape Cod ir Juzė Lapšienė (Algio motina) iš Bostono abi atvy-

ko į šias išpūdingas dvynukių krikštynas ir yra labai laimingos ir džiaugiasi sulaukusios iš karto net dviejų anūkių.

Visi svečiai linkėjo geriausios sveikatos ir sėkmės dvynukėms Audrai ir Nidai ir jų tėveliams Nijolei ir Algiui Lapšiams.

Gražių ir saulėtų ateities metų. (eja)

Skaitykit ir platinkit
D I R V A

• OHIO AUTO BODY, savininkas Jonas Švarcas, 35571 Vine St., Eastlake, Ohio 44094, sąžiningai ir gražiai atlieka visus automobilių taisymo darbus. Iš nelaimės vietos pašaukius, automobilį atitepmia į savo dirbtuves ir greitai pataiso. Skambinkite tel. (216) 942-8038 ir viskas bus sutvarkyta.

OPPORTUNITY FOR REGISTERED X-RAY TECHNOLOGIST with either Nuclear Medicine or Ultra sound experience. For a 65 bed hospital in Northeast Mich. Good salary plus call time. Liberal personnel policies. Contact Personnel Office 517-362-3411. TAWAS ST. JOSEPH HOSPITAL 200 Hemlock St. Tawas City, Mich. 48763 E.O.E. M/F/H (21-25)

PATRIA prekybos namuose, 794 East 185th St., Clevelande, yra didelis pasirinkimas vietinių ir importuotų produktų, lietuviškos juodos duonos. Dovanų skyriuje didelis pasirinkimas spalvoto ir balto kristalo. Taip pat rasite gintaro, medžio drožinių, audinių ir kt. Kreipkitės pas H. Kri-pavičių, tel.: 216-531-6720.

• PERKANT IR PAR-
DUODANT NAMUS prašome kreiptis į ČIPKUS REALTY, 31715 Vine St., Willowick, Ohio 44094. Tel. 943-0910.

HOUSE FOR SALE

Walk to Church

Our Lady of Perpetual Help is second away from this 3 bedroom colonial. Formal dining room, hardwood floor, enclosed porch, full basement, two car garage, 60x215 lot. 52,900. Call: Debi or Gregg at Mrowca Realty — 951-2100. (24-28)

FOR LEASE

5 rooms upstairs double with garage near former Euclid Beach Park. Call: 696-3000 or 871-7518 after 6:00 p.m.

JEI JUMS REIKIA UZDENGTI STOGĄ, PATAISYTI AR
PAŠALINTI VĀRVĒJIMĀ, KREIPKĪTĒS I

LATVIAN ROOFING

Cleveland telef. (216) 521-2182

DARBAS ATLIEKAMAS GREITAI IR SAŽININGAI.

Dengiamo stogus apartamentams, Hot roofs. Tvarcome kaminus ir vandens nutekėjimo vamzdžius, dedame po stogu kablius kontroliavimui ledo užsikimšimo. Taip pat atliekam dailidės darbus.

MARTINS ir KUNARS KAULINS Lakewood, Ohio

**JAKUBS AND SON
Laidojimo Įstaiga**

Della E., William J. Sr.,
William J. Jakubs Jr. ir
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street, Cleveland, Ohio 44119

Tel. (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsina, teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje. Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

TURNER REALTY

501 EAST 185 ST.

EUCLID, OHIO 44119

PHONE: 486-2530

RITA MATAS

ISTAIGOS

ADMINISTRATORĖ

PILNATEISĖ NEKILNOJAMOJO TURTO
ĮVERTINTOJA.

Esame registruoti pilnateisiais nariais trijose skirtingose Multiple Listing įstaigose:

CAMLS — Cuyahoga County (Cleveland & Suburbs)
LCMLS — Lake County
RMLS — United States.

Todėl galima triskart plačiau skelbti Jūsų parduodamą nekilnojamąjį turtą. Tuo reikalu kreipkitės į bet kurį mūsų bendradarbių arba jeigu jums reikia namų įvertintojo mokesčių ar kitokiems reikalams, kreipkitės į Ritą Matienę, pilnateisę namų įvertintoją.

501 EAST 185 ST.

EUCLID, OHIO 44119

PHONE: 486-2530

Superior Savings
ASSOCIATION

**MOKAME AUKŠČIAUSIUS NUOŠIMČJUS UŽ
SANTAUPŲ INDĖLIUS**

Kiekviena santaupų sąskaita apdrausta iki
\$ 100,000.00

**NAUJAS PATARNAVIMAS
ATIDARYKITE SUPERIOR SAVINGS
ČEKIŲ SĄSKAITĄ**

Operacijos atliekamos be jokio mokesčio

Už įnašus mokame 5¼% palūkanų

PASKOLOS NAMAM IR STATYBAI

ATLIKITE VISAS FINANSINES OPERACIJAS

Superior Savings

Pagrindinis skyrius

798 East 185th Street, Cleveland, Ohio

Telefonas: 481-3008

DARBO VALANDOS:

Kasdien nuo 9:30 iki 4:00, penktadieniais 9:30 iki 6:00,
šeštadieniais 9:30 iki 2:30, pirmadieniais uždaryta.

TĖVYNĖS GARSŲ RADIJO SUNKUMAI

Clevelando lietuvių radijo programa Tėvynės Garsai vėl pergyvena sunkumus, kai WZZP radijo stotis, remdamasi JAV Aukščiausiojo teismo jai palankiu sprendimu, nutarė sumažinti visuomeninių ir etninių mažumų programų skaičių ir išplėsti komercinių transliacijų laiką. Birželio 7 buvo paskutinė Tėvynės Garsų programa įprastu sekmadienio 8 valandos ryto laiku.

Kol atsirastų galimybė persikelti į kitą stotį, WZZP stotis leido toliau transliuoti Tėvynės Garsų programą kiekvieną antrą sekmadienį nuo 6 val. 30 min. ryto iki 7 val. ryto. Tai būtų pusvalandinė programa gir-dima per tą pačią (WZZP 106 FM) stotį šiais sekmadieniais: birželio 14 ir 28, liepos 12 ir 26, rugpjūčio 9 ir 23 ir t.t.

WZZP stotyje (anksčiau vadinosi WXEN) Tėvynės Garsų programa buvo 20 metų. Kai 1961 metais pasirodė FM radijo stotys, J. Stempušis persikėlė iš WDOK-AM į WXEN-FM stotį, kurioje dar įsteigė jungtinę baltų programą, žinomą Baltic Echoes vardu ir kelerius metus kiekvieną vakarą nuo 10 iki vidurnakčio redagavo ir pranešinėjo populiarios europinės muzikos koncertus.

Tėvynės Garsų vedėjas J. Stempušis ir radijo štabo nariai dės visas pastangas rasti kitą stotį, kurioje būtų galima patogiu laiku transliuoti ištisos valandos lietuvišką programą. Iš tikrųjų tokia galimybė gali atsirasti greitai, nes šiuo metu FCC komisijoje Washingtono sprendžiamas neveikiančios Clevelando vie-

šųjų mokyklų radijo stoties likimas.

BIRŽELIO TRĖMIMAI PER RADIJĄ

Algis Rukšėnas ir dr. Augustinas Idzelis drauge su WZZP radijo stoties pranešėju Dave Smith apžvelgs komunistinių barbarų prieš keturiasdešimt metų įvykdytus lietuvių trėmimus, žmogaus teisių paniekinimą okupuotoje Lietuvoje ir apskritai Lietuvos, Latvijos ir Estijos okupacijos pasekmes pasaulinės politikos keturiasdešimt metų perspektyvoje.

Šią programą parūpino Tėvynės Garsų radijo vedėjas J. Stempušis. Ji bus gir-dima sekmadienį, birželio 14 nuo 11 val. vak. iki vidurnakčio "Cleveland conversations" programoje per WZZP 106 FM.

Tą patį sekmadienį nuo 6 val. 30 min. ryto iki 7 val. per WZZP radiją bus specialiai lietuviška programa trėmimų sukakčiai prisiminti.

ŠEŠTASIS PEDAGOGINIŲ LITUANISTIKOS KURSŲ BARAS

Šeštoji Pedagoginių lituanistikos kursų laida, dirbusi dvejus metus, baigė mokslo metus. Birželio 7 Dievo Motinos Nuolatinės Pagalbos parapijos svetainėje įvykusiose mokslo metų pabaigos iškilmėse buvo įteikti kursų baigimo pažymėjimai keturiom absolventėms: Vilijai Banionytei, Mirgai Bankaitytei, Ritai Kazlauskaitėi ir Sigutei Lenkauskaitėi.

Absolventes, įteikęs pažymėjimus, sveikino kursų direktorius V. Kavaliūnas, parapijos klebonas kun. G. Kijauskas, LB Clevelando apylinkės pirmininkas J. Malskis, kuris baigusiomis įteikė ir po vertingą knygą.

Kultūros tarybos vicepirmininkas ir LB Clevelando švietimo reikalų vadovas V. Mariūnas, pasveikinęs absolventes Kultūros tarybos vardu, pažvelgė ir į šių kursų, išleidusių pirmąją baigusiųjų laidą prieš dvidešimt metų, veiklą istoriniu

žvilgsniu.

Kursuose, kuriems nuo pat jų įsteigimo vadovauja V. Kavaliūnas, per paskutiniuosius dvejus metus, dirbo septyni dėstytojai: prof. A. Augustinavičienė, V. Kavaliūnas, M. Lenkauskienė, V. Mariūnas, A. Tamulionis, dr. D. Tamulionytė ir J. Žilionis. Taip pat po vieną kitą pamoką atliko ir dėstytojai svečiai: dr. J. Kavaliūnaitė, dr. M. Nasvytis ir J. Stempušis. (an)

DALYVAUKIME BAISIOJO BIRŽELIO MINĖJIME -- EDGEWATER PARKE!

MININT 41-RIŲ METŲ BALTIJOS VALSTYBIŲ OKUPACIJOS IR 40-TIES METŲ MASINIŲ TRĖMIMŲ BEI GENOCIDO PRADŽIOS SUKAKTIS.

Šeštadienį, birželio 13 d., 9 val. ryte — prasideda PROTESTO VIGILIJA PRIEŠ SOVIETŲ PRIESPAUDĄ BALTIJOS VALSTYBĖSE.

Sekmadienį, birželio 14 d., 12 val. — MINĖJIMAS-EKUMENINĖS pamaldos. Gieda LTM Čiurlionio Ansamblis, vadov. komp. A. Mikulskio ir jungtinis Clevelando latvių choras.

DALYVAUKIME VISI ŠIAME SVARBIAME MINĖJIME — NELIKIME NAMIE!

BENDROJO BALTIEČIŲ KOMITETO CLEVELANDO SKYRIUS

ALT Clevelando Skyrius
Clevelando Latvių Sąjunga
Estų Tarybos Ohio Apygarda

O. Mikulskienės kanklių muzikos studijos mokinių XIX rečitalis įvyko š. m. birželio 7 d. Lietuvių Namuose, sutraukęs pilną salę žmonių. Nuotraukoje dals studijos mokinių su vadovybe. Iš kairės: K. Kasulaitytė, L. Gelažytė, studijos direktorė O. Mikulskienė, K. Mataitė, N. Gelažytė, I. Šilgalytė, R. Bublytė, komp. A. Mikulskis, H. Macevičiūtė ir programos pravedėja I. Bublienė. J. Garlos nuotr.

• **NERINGOS Tunto** iškilminga sueiga, baigiant skautų darbo metus, įvyks š. m. birželio 15 d., pirmadienį, 7 v.v. DMNP svetainėje.

Tėveliai, rėmėjai, bičiuliai - ir visa skautiška šeima - yra kviečiami dalyvauti, pasidžiaugti jaunųjų darbo rezultatais ir praleisti valandėlę skautiškoje nuotaikoje.

• **Joninių laužas** rengiamas birželio 20 d. 8 v. v. V. ir O. Jokūbaičių sodyboje, 3000 Hadden Rd. Kviečiami visi skautininkai-ės, židinetės, budžiai, vyr. skautės, vyčiai ir visi Jonai ir Jonės. Bus įdomi programa.

• **St. Joseph High School** Clevelande baigė gegužės 30 d. šie lietuviai: A. Yatska, M. Kaunas, V. Kavaliūnas, S. Kijauskas ir R. Kižys.

• **Juozas Stempušis**, Tėvynės Garsų radijo programos vedėjas - redaktorius, mums rašo:

"Radijo darbas nuo 1949 metų buvo mano gyvenimo dalis. Nors kartais dideli sunkumai užguldavo pečius, bet nesiskundžiau, nes tai ką dariau, ruošdamas radijo programas, labai mėgau. Todėl skaudus jausmas pri-

slėgė ir mano širdį, kai dėl WZZP radijo stoties komercinių apskaičiavimų, tenka prarasti lietuvišką radijo programą.

Visi klausytojai ją gražiai rėmė. Tikiuos, kad įvertinę tautinės radijo programos reikšmę, jie kantriai lauks, kol atsirastų galimybė įsikurti kitoje stotyje."

• **Žalgirio šaulių kuopos** valdyba kviečia narius kuo gausčiau dalyvauti Clevelando Pabaltiečių komiteto ruošiamame tragiškųjų birželio įvykių minėjime birželio 13 d. Edgewater Parke.

• **Kazimieras Karalis**, ALT S-gos Clevelando skyriaus pirmininkas, su žmona Jane išvyko dviem savaitėm atostogų į Floridą pas savo dukrą ir žentą Mitalus.

Jūratė ir Paulius Mitalai, anksčiau priklausę ALT Sgos Clevelando skyriui, dabar įstojo nariais į naujai susiorganizavusį Floridos skyrių.

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

amber studios, inc.

505 East 185 Street;
Euclid, Ohio 44119
Tel. 531-3500

Pas mus rasite didelį pasirinkimą meno išdirbinių (keramikos ir skulptūros), žinomų menininkų paveikslų, foto darbų, meno reikmenų ir gintaro papuošalų. Didelis paveikslų ir foto rėmų pasirinkimas ir jų įrėmavimas, bus atliktas pagal jūsų pageidavimus.

Jaunimo meno pamokos (nuo 8-12 metų) su Nijole Palubinskiene trečiadieniais nuo 1:30-2:30 val. po pietų. Prasideda nuo birželio 17 d.

Suaugusiems audimo pamokos su Birute Kasparavičiene nuo liepos 1 d. vakarais. Registracija vyksta dabar.

Studija dabar atidaryta sekmadieniais po mišių nuo 11:30-2:00 po pietų.

Rimas Laniauskas, prezidentas

DIRVA

ALT S-GOS VALDYBA PAREIGOSE

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos septynioliktasis seimas, 1981 m. gegužės 23-24 d.d. Dearborn, Mi., išrinko dviejų metų kadencijai šios sąjungos pirmininką ir valdybos narius, gyvenančius Chicagoje ar jos artumoje.

Naujoji valdyba pasiskirstė pareigomis ir pradėjo darbą. Pirmininkas — Vac-

lovas Mažeika, 519 N. Hallien Terrace, Park Ridge, Il. 60068, (tel. 312-823-3607), vicepirmininkas — Mečys Šimkus, vicepirmininkas informacijos reikalams — Mečys Valiukėnas, sekretorius — Oskaras Kremeris, išdininkė — Ona Daškevičienė.

• Dirvos novelės konkursui gautos dar šios novelės: Šlubio — "Paskutinis laiškas", Gailės — "Viena iš

ŠALFAS S-gos sporto žaidynių proga, Baltimorėje, gegužės 16-17 d. Vaclovas Laukaitis įteikia Baltimorės Lietuvių Atletų Klubui dovaną Algirdui Bielskui — ŠALFAS centro valdybos vicepirmininkui už jo pagalbą ruošiant žaidynes. Stovi iš kairės Algirdas Veluona — Žaidynių vadovas, Romas Kežys — New Yorko liet. radijo valandėlės vedėjas (įrašęs iškilmės į juostą), Algirdas Bielskus, Lisa Budaitė, Dana Veluonaitė ir gilumoje matosi Leon Staškevičius iš Wells, Maine.

Kęst. Česonio nuotr.

A. A.

DR. KAZIUI DOMARKUI

Lietuvoje mirus, jo sūnui KAZIUI DOMARKUI ir žmonai AGUTEI, ALT S-gos E. Chicagos skyriaus nariams, bei visiems artimiesiems reiškiamo užuojautą

ALT S-gos E. Chicagos
skyriaus valdyba ir nariai

A. A.

DR. KAZIUI DOMARKUI

Lietuvoje mirus, sūnų KAZI DOMARKĄ, jo žmoną AGUTĘ, dukras RŪTĄ ir ASĄ su šeimomis, gimines ir artimuosius giliai užjaučiame

Vincentina ir Jonas
J u r k ū n a i
Elena, Kęstutis ir Kazimieras
P o c i a i
Dalė ir Tadas
M e č k a u s k a i

ZIGMUI TARUČIUI

mirus, jo žmonai BRONEI TARUTIENEI

reiškiamo gilią užuojautą

DLK Birutės Draugijos
Clevelando Skyrius

Mūsų mielajai

A. A.

MONIKAI SAMIENEI

netikėtai mirus, liūdesyje likusiam jos vyrui IZIDORIUI SAMUI, jų dukroms ir sūnams su šeimomis gilią užuojautą reiškia

Kazimiera ir Aleksas
L a i k ū n a i

daugelio", Šiluogės — "Pieskinės kaulas", Žilvino — "Kelionė į Lietuvą", Švilpiko — "Dėdė Pranas".

Premijos — 600 dol. mecenatas yra Šimas Kašėlionis.

• Ona Juodvalkienė, Dirvos bendradarbio Chicagoje Antano Juodvalkio žmona, atostogauja Europoje ir su dukra Egle, kuri dirba Laisvės radijo įstaigoje Muenchene, apkeliauo Europą. Buvo Graikijoje, Italijoje ir Prancūzijoje. Į Chicago grįžta šio mėnesio vidury.

• Birutės Pūkelevičiūtės romanas "Aštuoni lapai" išeina latvių kalba, kuris pavadintas "Dancigas Krišana". Knygą leidžia latvių leidykla Gramatu Draugs. Latvių kalbon vertė Janis Zarinš.

Latvių studentų korporacijų sambūris Latvių Centre Chicagoje buvo surengęs B. Pūkelevičiūtės pagerbimą. Apie jos kūrybą kalbėjo Irma Cepere.

• Amerikos Lietuvių Tautinė Sąjunga, Chicagos skyriaus valdyba gegužės 30 d. posėdy nutarė savo tautinės spaudos laikraštį Dirva paremti 100 dol. auka. Skyriaus išd. O. Kremeris atsiuntė 100 dol. čekį su linkėjimais. Ačiū.

• LB Philadelphijos apylinkės valdyba per išd. M. Sušinskienę Dirvai paremti atsiuntė auką 20 dol. linkint ir toliau tęsti darbą. Ačiū.

• LŠST Jono Vanagaičio šaulių kuopa Bostone per išd. J. Bajerčienę Dirvai paremti atsiuntė auką 25 dol. Ačiū.

• Bronys Raila su žmona gegužės 16 d. išskrido į Paryžių, Prancūzijon. Prieš karą B. Raila ten studijavo tarptautinę teisę ir buvo Lietuvos laikraščių kores-

pondentas. Pokaryje keletą metų buvo jau Amerikos lietuvių spaudos bendradarbis. Šis nostalgiskas apsilankymas į jaunystės laikų miestą po 33 metų...

Daneta ir Br. Raila grįš į Los Angeles, Calif., apie birželio mėn. vidurį, tuo tarpu sveikina Dirvą, jos skaitytojus ir draugus.

SUDARYTAS VARNO PAMINKLO KOMITETAS

Susirinkus organizacijų ir visuomenės atstovų būriui, 1981. VI. 4. sudarytas a. a. prof. Adomo Varno paminklui pastatyti komitetas. Jo vadovybėn išrinkti: pirmininku — Domas Adomaitis, I vicepirmininku — Teodoras Blinstrubas, ALT vicepirmininkas, II vicepirmininkė — Domė Petrutytė, Varnų globėja, išdininku — Stasys Vanagūnas, Pensininkų Draugijos pirmininkas ir sekretorė — Alicija Rugytė, Liet. Istorikų Draugijos pirmininkė.

Paminklo projekto komisijon išrinkti dailininkai: Mikas Šileikis — pirmininku, nariais — Barbora Morėnienė, Jonas Tričys ir architektas Albertas Kerelis, Inžinierių ir architektų Sąjungos atstovas.

Visi susirinkimo dalyviai sutiko būti šio komiteto nariais. Be to, vadovybė įgaliota į komitetą priimti ir susirinkime nedalyvavusių

organizacijų atstovus.

Tuoju po a. a. prof. Varno mirties pradininkų buvo atidaryta Midland Savings sąskaita Nr. 33131-1, pavadinta "Varnas Memorial Fund". Šiuo metu sąskaitoje yra \$1,500. Ruošiami aukų lapai, kurių paskleidimas ir apyskaitos bus išdininko St. Vanagūno žinioje. Jo adresas yra: 6454 So. Washtenaw Ave., Chicago, Ill. 60629. Tel. 434-8063.

Tikimasi, kad visuomenė parems komiteto pastangas pastatyti Nepriklausomos Lietuvos dailės patriarchui prof. Adomui Varnui tinkamą paminklą. (da)

OWNER OPERATORS

Western Express has a contract for you. Good insurance pay scale, insurance plans, all road, taxes paid for you. Drop pay and fuel surcharge to you. Tractor must pass D.O.T. inspection. A 1975 or newer legal with 45 foot van trailer. Driver must be at least 23 years old with 2 years over the road experience. Call Bob Shumate or Varlyn Poore in Georgia at:

404-944-9300

Outside Georgia Watts Line:

1-800-241-8090

Ken Kern — California —

1-800-874-7974

Bob Abts — Green Bay, Wisconsin —

1-800-558-6344

Bill Beck Indianapolis, Ind. —

1-800-428-5072

(19-25)

QUALITY CONTROL CHIEF INSPECTOR

Suburban manufacturing co. is seeking indiv. with some experience in metals working industry, familiar in use of measuring instruments in a mfg. environment. NDT exp. helpful. Supervisory skills a plus. Excellent benefits incl. dental plan. Salary commensurate with exp. & bkgd. contact Ed Montefar at 624-6600 or 676-1900 for appt. or send resume to:

JANNEY CYLINDER CO

BENSALEM PLANT

7401 State Rd Phila 19136

Equal Oppy Employer

JAU GALIT ATSIKVIESTI SAVO GIMINES IR DRAUGUS IŠ LIETUVOS Į AMERIKĄ

APMOKAMAS PATARNAVIMAS: Atkvieskite savo gimines jus aplankyti! Greitas mūsų teletype susisiektis su Maskva suteiks jums žinią apie kelionės paruošimą. Atsilankykite arba skambinkite mūsų įstaigai gavimui pilnų smulkmenų!

GROGER TRAVEL BUREAU

251 THE OLD ARCADE

TELEF. 621-6036

CLEVELAND, OHIO 44114

